

MARTINSKÝ Evanjelik

2009/4-5

ROČNÍK 16

Rozpomeň sa na dávne časy, uvažuj o rokoch starých pokolení, spytuj sa svojho otca, a oznámi ti, svojich starcov, a povedia ti!

5M 32, 7

V tú hodinu pristúpili k Ježišovi Jeho učeníci a spýtali sa:

Kto je najväčší v kráľovstve nebeskom?

On si zavolať dieťa, postavil ho medzi nich a riekol: Veru hovorím vám: Ak sa neobrátite a nebudete ako deti, nikdy nevojдете do kráľovstva nebeského.

Kto sa teda pokorí ako toto dieťa, je najväčší v kráľovstve nebeskom.

Mt 18, 1-4

1968 – 1969 – 1989 – 2009

Modlitba pro Martu

Spieva: Marta Kubišová
Text: Petr Rada
Melódia: Jindřich Brabec

Ať mír dál zůstává s touto krajinou.
Zloba, závist, zášť, strach a svár,
ty ať pominou, ať už pominou.
Teď když tvá ztracená vláda věcí tvých
zpět se k tobě navrátí, lide, navrátí.

Z oblohy mrak zvolna odplouvá
a každý sklízí setbu svou.
Modlitba má, ta ať promlouvá k srdcím,
která zloby čas nespálil
jak květy mráz, jak mráz.

Ať mír dál zůstává s touto krajinou.

Zloba, závist, zášť, strach a svár,
ty ať pominou, ať už pominou.
Teď když tvá ztracená vláda věcí tvých
zpět se k tobě navrátí, lide, navrátí.

Pieseň Marty Kubišovej (1. 11. 1942) *Modlitba pro Martu* sa stala pri okupácii vojskami Varšavskej zmluvy v roku 1968 symbolom národného odporu. V roku 1969 vyhrala svojho druhého Zlatého slávika a vydala sa za režiséra Jana Němca. O rok neskôr opäť vyhrala Zlatého slávika, avšak cenu musela prevziať v ústraní redakcie časopisu Mladý svět kvôli začínajúcej sa normalizácii. Od februára 1970 mala zakázanú umeleckú činnosť. V ôsmom mesiaci nasledujúci rok potratila a prežila klinickú smrť. Po manželovej emigrácii do USA sa druhý raz vydala za režiséra Jana Moravca. Podpisom Charty 77 sa jej sledovanie ŠtB ešte zhoršilo. 1. júna 1979 sa jej narodila dcéra Katarína. 1. decembra 1988 vystúpila po dlhej dobe na verejnosti na demonštrácii pri príležitosti 40. výročia vyhlásenia Deklarácie ľudských práv. 21. novembra 1989, počas Nežnej revolúcie, spievala z balkóna na Václavskom námestí svoju *Modlitbu pro Martu* ako aj československú štátnu hymnu.

1968 – 1969 – 1989 – 2009

Vážený pán Dominik Tatarka, píšem Vám prvý raz a list adresujem preto na Vás, lebo vy ste prvý na Slovensku hovorili o obci Božej a ja vám chcem oznámiť, že som zažil to, o čom Vy snívate, že som tu týždeň žil v obci Božej, ktorá, ako sa zdá, je nielen možná, ale aj potrebná v dnešnom svete hladnom nielen po chlebe, ale aj po spravodlivosti, vo svete, ktorý sa chce obnoviť a pozdvihnúť, lebo je to jeho jediná možnosť.

Píšem Vám teda: obec Božia je možná. Dá sa vybudovať aj z mála, aj holými rukami, treba len začať a vytrvať. Jedna z prvých obcí Božích na svete je v strednom Taliansku, na kopcoch, v Loppiane. Ľudia sa tam usmievajú. Stačí zatelefonovať a ktosi z nich príde po vás na stanicu. Ciao! Prv, ako sa ma niekto spýtal na meno, dali mi jesť, prv, ako by sa ma spýtali, čomu verím, pripravili mi posteľ. Čičo zo Sicílie priniesol svoje pyžamo, mladý Nemec mi podal holiaci strojček, ktosi z Francúzska mi dal kus čokolády. Rozprávali sme rečou plných srdc, rečou úsmevov a žiarivých očí – podobne ako sme to dokázali všetci doma ešte pred rokom.

*Váš v úcte oddaný Peter Repka, jeden z Osamelých bežcov
Venezia 20. júla 1969*

Matičné čítanie 1969

Z DIÁRA

Ak človek zablúdi vo vlastnej knižnici, nie je to taká hanba, ako keď sa stratí v našom hlavnom meste. Všade neznáme cudzojazyčné názvy, namiesto tichých vinárničiek, dávno známych vech a kaviarní banky či akési gýčovo vyčačkané a hlučné paródie na socialistické závody verejného stravovania. Ako sirota Maruška zblúdená v tmavom lese billboardov kričím: Dobrí ľudkovia, kade sa ide na Slovensko? Developeri neodpovedajú.

*

Dobří ľudia sa poskrývali do knižnice, sú múdri a tichí. Hovoria: Mysli si, že si pieseň, ktorú nik nezaspieva – a spievaj si ju sám. To je citát z básne Jána Juračku, baníka z Handlovej. Takýto spev je nepredajný – ani za cenu najvyššiu. Zmlčanievanie. Keď zostrelený vták letí, ale už nedýcha, čas, keď sa ešte nemlčí, ale sa už k tomu blíži, nazýva priateľ – básnik zmlčanievaním. Juračka bol citlivý a vzdelaný mladý človek, zberateľ kníh, korešpondencie a autogramov osobností. Po viacerých úrazoch v bani a operáciách zomrel v novembri 1986.

*

Rád by som sa dnes poprechádzal s Dominikom po tejto rozpredanej či rozkradnutej krajine, kde už občanovi nepatrí ani vlastný hrob. Územie obsadené a okupované developermi. Namiesto vytúženej a vysnívanej slobody nová materialistická totalita mamony. Totalita, ktorá paradoxne zakazuje všetko tým, že všetko dovoľuje. Kdeže sa podela krásna Tatarkova utópia o obci Božej? Namiesto toho, aby sme verili, že utópie sú možné a môžu sa stať realitou, veľmi skoro po novembri 89 sme opäť naleteli démonovi súhlasu, že utópie sú fantazmagóriami bláznivých filozofov a opitých básnikov. Namiesto obce Božej svorka vlkov, ktorá nepozná utópiu, len deštrukciu, dravosť a korisť.

Ivan Kadlečík
október 2009

ARARAT – VRCH ZÁCHRANY A NOVÉHO ZAČIATKU

Vtedy sa Boh rozpomenuť na Nóača, na všetky živočíchy i na dobytok, ktoré boli s ním v korábe; Boh poslal vietor na zem a vody opadli. Zavreli sa zriedla prahlbiny aj okná nebies a dážď z neba ustal. Vody sa viac a viac vracali do zeme a po stopäťdesiatich dňoch začalo vód ubúdať. V siedmom mesiaci, sedemnásteho dňa toho mesiaca spočinul koráb na Ararate. Vód stále ubúdalo až do desiateho mesiaca; prvý deň desiateho mesiaca ukázali sa končiare vrchov.

Potom, po štyridsiatich dňoch, Nóach otvoril okno korábu, ktoré urobil, a vypustil krkavca. Ten vyletel a poletoval sem i tam, kým na zemi nevyschli vody. Potom vypustil holubicu, aby videl, či sa vody na povrchu zeme zmenšili. Keď však holubica nenašla miesto, kde by jej noha spočinula, vrátila sa k nemu do korábu, lebo vody boli na celom povrchu zeme. Vystrel ruku, chytil ju a vtiahol k sebe do korábu. Potom čakal ešte ďalších sedem dní a znova vypustil holubicu z korábu. K večeru sa holubica vrátila k nemu, a hľa, v zobáku mala čerstvý olivový list. Z toho Nóach poznal, že sa vody na zemi zmenšili. Potom počkal ďalších sedem dní a vypustil holubicu, ale tá sa už nevrátila k nemu. Šesťsto prvého roku Nóachovho života, prvého dňa prvého mesiaca vyschli vody na zemi. Vtedy Nóach odstránil z korábu pokrov, a hľa, povrch zeme už obschol.

Dvadsiateho siedmeho dňa druhého mesiaca bola zem úplne suchá. Tu riekol Boh Nóachovi: Vyjdi z korábu a s tebou tvoja žena, tvoji synovia i ženy tvojich synov. Vyveď všetky živočíchy, ktoré sú z každého tvora s tebou, a to vtáctvo, dobytok i všetky plazy, čo sa plazia po zemi, nech sa hýbu na zemi, nech sa plodia a množia na zemi. Nato vyšiel Nóach a s ním jeho synovia, jeho žena a ženy jeho synov. Všetky živočíchy, plazy, vtáctvo a všetko, čo sa hýbalo na zemi, vyšlo z korábu po čeladiach.

Vtedy Nóach postavil oltár Hospodinovi a vzal zo všetkých čistých zvierat, zo všetkých čistých vtákov a obetoval spaľované obete na oltári.

Keď Hospodin zacítil príjemnú vôňu, riekol si: Nebudem už pre človeka preklínať zem, lebo jeho zmýšľanie je zlé od mladosti, a nebudem už biť všetko živé, ako som to urobil. Dokiaľ však zem trvať bude, seba ani žatva, chlad ani horúcosť, leto ani zima, deň ani noc nikdy neprestanú.

1 M, 8, 1-22

Milí bratia a sestry, vážení hostia z USA, milovaní v Ježišovi Kristovi,

tento týždeň, tak ako v pominulé roky, sa naše Memorandové námestie opäť nieslo v znamení radostných detských, ale aj „dospeláckych“ srdc. Bolo krásne vidieť generáciu detí obľebených nielen do farebných tričiek, ale hlavne do Božej lásky, ktorú im prinášali naši priatelia z USA z Minnesoty a mnoho ďalších spolupracovníkov už po jedenásty rok. Tentokrát zdolávali biblické vrchy. Nie preto, aby ich pokorili, ale aby sa pri dáv-

nych biblických udalostiach stretli so živým Pánom Bohom.

Možno povedať, že všetky mimoriadne udalosti – stretnutia s Bohom sa udiali, uskutočnili na nejakom biblickom vrchu. Tak to bolo s Abrahámom, ktorého Boh skúšal, či mu obetuje svojho jediného syna Izáka. Aj Mojžiš sa s Bohom stretáva na Sinaji, odkiaľ prináša 10 Božích prikázání. Dodnes slúžia za základ všetkých medziľudských vzťahov. Deti vyšli aj na horu Karmel, aby s prorokom Eliášom spoznali, ktorý boh je ten pravý.

Uvedenie Lubice Polaškovej do služby

Pán Ježiš Kristus ako dieťa určite rád behával po mnohých kopcoch, tak ako aj naše deti po známych kopcoch okolo Martina. V Písme čítame, že Ježiš sa chodieval modliť do samoty na vrch. A jeden taký, nie síce veľký, ale pomerne známy sa stal aj miestom najväčšieho zápasu v dejinách tohto sveta. Bola to Golgota. Deťi sa napokon stretli i na vrchu, z ktorého vyprevadili Ježiša Krista do neba.

Bratia a sestry, chcel by som pokračovať v tomto našom putovaní po biblických vrchoch a všimnúť si jeden veľmi známy, ktorý Biblia nazýva Ararat. Prináša nám ho mimoriadne starý príbeh o potope. Noe alebo Nóach, jeho žena, jeho rodina, koráb, alebo archa a množstvo zvierat, ktoré Boh volá k záchrane. Azda neexistuje človek, ktorý by nepoznal tento príbeh, ktorý sa skladá z troch zložiek:

voda, loď a číslo osem – osem ľudí sa zachránilo pri potope...

Objavuje sa takmer vo všetkých starých náboženstvách. Vraj aj čínsky znak pre potopu sa skladá z troch častí.

O čom, o kom je vlastne tento príbeh? Môže tento prastarý príbeh prehovoriť aj k dnešnému človeku? – Určite áno, lebo tento príbeh nie je len o historickej udalosti, ale má aj inú výpovednú hodnotu. Je to príbeh záchrany. Záchrany toho, čo sa ešte zachrániť dá. Je to príbeh aj o nás. Je mimoriadne súčasný, aktuálny.

Možno si povieš, sestra, brat, ja žiadnu záchranu nepotrebujem. Život mám dobre zabezpečený. Mám prácu, rodinu, všetci sme dobre poistení, môj dom je dobre zabezpečený, dokonca si niektorí nosia so sebou ochranku. Môže sa zdať, že nám ozaj nič nehrozí. Ale táto záchrana nie je

Služby Božie 12. 7. 2009 na Memorandovom námestí

o mojom aute, práci či zdraví, ale o večnosti. Je to záchrana pred hriechom. Hriech spôsobuje najväčšie nešťastie v ľudskom pokolení. Viete, často sa hovorí o kríze. Mnohým to skutočne spôsobilo hlavne finančnú ujmu. Aj preto sa hovorí o kríze finančnej. Ale za povšimnutie stojí vyjadrenie niektorých ekonómov, že táto kríza nie je o financiách, ale o morálke. Je to kríza svedomia. Nábožensky povedané, kríza zodpovedného života pred Bohom.

Tento svet je svetom, ktorý sa nebojí Boha. A keby sme si prečítali príbeh o potope celý, tak náš svet je i svetom, ktorý sa v mnohom podobá tomu pred potopou. Aj preto a najmä preto veľmi potrebujeme záchranu, Božiu milosť, lásku, pomoc. Hľadáme odpovede na závažné otázky našej doby a pýtajme sa: Potrebujeme svoj Ararat – vrch, na ktorom môžeme bezpečne zakotviť,

a to práve vtedy, ak všetky ostatné istoty úplne zlyhali? Koľko požehnaní môže priniesť takýto vrch záchrany?

Pre Nôacha bol Ararat aj miestom nového začiatku. Novej príležitosti, novej výzvy, novej nádeje. Je to vrch, kde ľudstvo opäť dostáva šancu. Pán Boh nezlomil nad nami palicu, ale naopak, vystiera k nám svoju ruku. Akoby hovoril: Poď, Noe, a skús to!

Aké je dobré, bratia a sestry, keď nám niekto ponúkne druhú šancu, dá nám priestor na druhý dych. A omnoho krajšie je, keď ju dostaneme od samého Boha. Dnes ju ponúka aj nám všetkým. Nedajme si ju ujsť, aby sa nestalo, že sa nám koráb nášho života rozpadne skôr, ako nájdeme svoj Ararat. Amen.

*Memorandové námestie,
služby Božie po skončení Letnej biblickej školy
Nedeľa 12. 6. 2009*

MILAN KUBÍK, ZBOROVÝ FARÁR

NOVÁ TVÁR – NOVÁ SLUŽBA

(Kordinátor pre prácu s deťmi v Martinskom evanjelickom zbore)

Počas slávnostných služieb Božích 12. júla bola **Ľubka Poľašková** (24) oficiálne uvedená do služby koordinátorky pre prácu s deťmi v rámci nášho martinského evanjelického cirkevného zboru. Pri tejto príležitosti sme jej položili niekoľko otázok.

Ľubka, spomenieš si ešte, kedy a kde si zistila, že Pán ťa povoláva práve do služby s deťmi?

No... (chvilka zamyslenia) Bolo to na stretnutí Dávidova harfa (stretnutie pre deti z Východného dištriktu), ktoré sa konalo v našom domácom zbore a pri ktorom som pomáhala. Moja kamarátka mi po tomto stretnutí povedala: „Ty nemusíš urobiť nič, aby ťa deti mali radi.“ Vtedy som sa nad tým zasmiala, no postupom času som si uvedomila, že práve toto by mohla byť služba, ktorú môžem robiť pre slávu Boha a na osoh ľuďom.

Ako prebiehala a v čom spočívala tvoja príprava na túto službu?

Štúdium, štúdium, štúdium! Ale nie, príprava bola pestrejšia. Rozhovory s ľuďmi z Biblickej školy, so spolužiakmi a s niekoľkými ľuďmi, ktorých som tu spoznala počas troch rokov. A boli to aj prázdninové pobyty v USA, kde som pomáhala práve pri práci s deťmi. Čas, ktorý som tam strávila mi dopomohol k získaniu konkrétnejšej predstavy o mojej budúcej práci.

S akou víziou vstupuješ do tejto služby?

S víziou postupného vytvárania spoločenstva ľudí, ktorí budú ochotne a radi využívať svoje dary a talenty pri práci s deťmi. Spoločenstva zjednoteného v modlitbe a spoločnej snahe privádzať deti i celé rodiny bližšie k Bohu i k sebe navzájom. Verím, že v horizonte piatich rokov sa mi s pomocou Božou podarí vytvoriť tím spolupracovníkov, s ktorými budeme realizovať prácu s deťmi. A to nielen ako súčasť služby pre zbor, ale aj ako misiu smerom von. Misiu reflektujúcu potreby širšieho spoločenstva mesta, v ktorom žijeme a ktorého súčasťou je i náš cirkevný zbor. Mojou túžbou je pomáhať deťom tam, kde sú a kde to najviac potrebujú. Vyjsť von do ich prostredia a tam sa snažiť spoznať a pochopiť ich radosti a starosti.

V čom vidíš najväčšie príležitosti a výzvy v tvojej práci s deťmi?

Príležitostí je veľa. Myslím, že by nebolo správne, keby sme ostali len pri stabilizácii a rozvoji detskej besiedky ako jedinej možnosti práci s deťmi. Ako jednu z perspektívnych foriem práce s deťmi vnímam aj rozvíjajúci sa detský spevokol Anjeliček. Každý detský talent (kresba, šport, tanec...) beriem ako príležitosť k jeho objaveniu, následnému rozvíjaniu pre radosť detí, osoh ľudí a slávu Boha. Mojou osobnou výzvou je pomáhať deťom a ich rodinám pri objavovaní a naplňaní konkrétneho Božieho plánu pre ich životy.

Na akých projektoch momentálne pracuješ?

V spolupráci so zborom New Heights (USA) a s Biblickou školou je to Anglický konverzačný tábor – BE COOL, STAY COOL, Detský letný tábor v Helpe, spevokol Anjeliček, kluby pre deti, ktoré začali fungovať v septembri na sídliskách, a tiež oddychové stretnutia pri hrách, rozprávkach, guľovačke a iné.

Akú pomoc by si pri svojej službe privítala od členov zboru?

Každá pomocná ruka je v tejto službe vítaná. Privítali by sme pomoc s prípravou občerstvenia, pri realizácii klubov pre deti na sídliskách (miestnosti, vybavenie), hudobnú pomoc a spev, výrobu pozvánok na detské akcie a veľa iného, čo ma momentálne nenapadlo a je to potrebné..., takže som otvorená vašim návrhom!

BOŽIA LÁSKA V NÁS

A my sme poznali a uverili v lásku, ktorú má Boh k nám. Boh je láska, a kto zostáva v láske, zostáva v Bohu a Boh zostáva v ňom. V tom sa stala dokonalou láska pri nás, aby sme mali dúfanlivosť v deň súdu, pretože aký je On, takí sme aj my v tomto svete. V láske nieto strachu, ale dokonalá láska vyháňa strach, pretože (príčinou) strachu sú úzkosti pred trestom, a kto sa bojí, nie je dokonalý v láske. My milujeme, lebo On nás miloval ako prvý. Keď niekto hovorí: Milujem Boha, a nenávidí brata, je luhár, lebo kto nemiluje brata, ktorého videl, ako môže milovať Boha, ktorého nevidel?

A toto prikázanie máme od Neho, aby ten, kto miluje Boha, miloval aj brata.

1 J 4, 16-21

Milé sestry a milí bratia v Pánu Ježišovi Kristovi,

Text z uvedenej state Božieho slova sa začína slovami: A my sme poznali a uverili. Všimnite si túto spojitosť – poznanie a viera sú vyslovené v jednom slede. Vieru v Boha niektorí považujú za slabosť. Za takú, ktorá je pre slabých, bezradných, naivných... Možno poznáte ten príbeh, keď sa loď potápa a kapitán vyzýva cestujúcich: Prosim vás, modlite sa! Medzi nimi sa nachádza farár, ktorý hovorí: To sme už na tom až tak zle? Modlitba nie je iba záchranné koleso, nie je posledná možnosť, keď už všetky ostatné zlyhali. Rovnako viera nie je len posledným útočiskom, nie je len pre slabých a bezradných. Naopak, viera nás spája s Bohom. Viera nás prenáša k Bohu a keď vieme, že Boh je ten najmocnejší, najväčší, že On má všetku silu, vládu a moc a keď sme vierou prepojení na Neho, tak v ňom je naša sila. Viera sa stáva našou silou.

Iní považujú vieru v Boha za ilúziu, faľošnú útechu. Hovoria, že je už len pre tých, ktorí nič iné nemajú. Všimnite si, že

viera má svoj veľmi silný racionálny základ. Keď tu apoštol Ján hovorí o poznaní, tak zároveň hovorí o tom, že Boha možno poznávať. Možno chápať Jeho slovo, možno prenikať racionálne do nádherných súvislostí Jeho stvorenia, Jeho slova, prítomnosti.

Poznanie a viera nie sú v rozpore, ale spolu súvisia. Dokonca by som povedal, že podmieňajú jedno druhé. Viera bez poznania sa stáva fanatickou. Poznanie bez viery ostane obmedzené našimi schopnosťami a nič neznamená vo vzťahu k Bohu. Teda poznanie a viera idú ruka v ruku. Zároveň však viera presahuje možnosti nášho poznania, ide až za jeho horizont. Keby sme chceli všetko poznať a pochopiť, to by už nebola viera.

Viera je schopná v konečnom dôsledku prijímať aj to, čomu nedokážeme rozumieť. Prečo je to tak? Všimnime si, čo hovorí náš biblický text: My sme poznali a uverili v lásku. Teda dôvod, prečo viera prijíma aj to, čomu nerozumie, nie je naivíta alebo slabomyselnosť, ale láska. Láska je ten dôvod, pre ktorý prijímame aj to, čo nie sme schopní pochopiť. Keby niekto

Posvätenie pomníka
Jána Bohdana Hróboňa
na Národnom cintoríne
6. 7. 2009

prišiel za nami s ponukou pobytu exkluzívnej dovolenky niekde na Tahiti alebo Maledívách, ale bol by to človek, ktorý nám je nesympatický a neznámy, verili by sme, že nás tam chce zobrať? Zrejme nie. Keby nám to však ponúkol niekto, koho máme naozaj radi, išli by sme? S radosťou. Prečo? Lebo máme k nemu dobrý vzťah, lebo ho máme radi. A láska je dôvodom, prečo mu veríme, prečo s ním pôjdeme, prečo vieme, prečo nás zoberie do toho krásneho prostredia.

Takto je to aj vo vzťahu k Bohu. Láska je dôvodom, prečo vieme, prečo veríme, že Boh je ten, ktorý nás prenáša k dokonalosti. Keď teda hovoríme o tom, že sme spoznali a uverili v lásku, tak zároveň vieme, že Boh je zosobnená láska.

Čo hybe našim životom viac ako láska? Zoberte si, že každý človek, každé Božie stvorenie, od tej najmenšej rastlinky až po ten najstarší strom, jednoducho každé živé stvorenie je vnímavé na lásku. Hovoríme že, láska hory prenáša, láska je mocná čarodejka, láska koná divy. Čo viac s nami môže pohnúť ako ozajstná, čistá, úprimná láska? Keď sa pýtame, kde ju nájsť, kde

nájsť ten lepší svet, prichádza mi na myseľ Michael Jackson a ten jeho toľko medializovaný odchod a rozlúčka s ním. Myslím, že aj poslanstvo jeho niektorých piesní bolo o lepšom svete, o lepšom mieste. Aj preto mali taký veľký ohlas. My máme nielen lepšie miesto, lepší svet, ale my máme dokonalé miesto, dokonalý svet. A ako sme k nemu prenesení? Vierou v Ježiša Krista, ktorá sa uskutočňuje v osobnom vzťahu lásky k Nemu.

Dalej čítame o tejto láske, že je dokonalá. Teda láska je dokonalá už tu. V Mt 5. kapitole nás Ježiš vyzýva: Budte dokonalí, ako je dokonalý váš Otec nebeský. V akom zmysle máme byť my nedokonalí ľudia dokonalí? Tak, že zostávame v Božej láske. Je zaujímavé, že toto slovo *zostávať* v gréčtine znamená nielen zostať na chvíľu, zdržať sa, ale znamená stálosť, trvácnosť. Teda ak chceme zažiť tú dokonalú lásku, nie je to len chvíľková záležitosť. To je o vernosti a vytrvalosti. Ako je v základe Božieho charakteru láska, tak každý, kto zotrúva, zostáva v ňom, sa stáva súčasťou tohto Božieho charakteru.

Čo je teda hlavným znakom toho, že

naša viera je ozajstná, že naše kresťanstvo je ozajstné? Láska. Po láske poznajú, že patríme Bohu. Môžeme mať úžasnú veľkú zhromaždenia, výborne fungujúce zbory, nádherné aktivity, perfektné programy, super hudbu, vyšperkované učenie.... ak v tom nebude láska, je to prázdne, sme len ďalšia organizácia, ktorá má mnohé dobré veci, ale nič viac. Ak chceme ponúknuť niečo viac, to, čo je dokonalé, tak to je Božia láska v nás. Keď lásku, ktorú nám daroval Boh, lebo On prv miloval nás, máme v sebe, medzi sebou, v našich vzťahoch, v tom, čo robíme, tak je to kus neba. Už tu môžeme okúsiť, o čom to bude niekedy. V odleskoch, v čiastočkách poznávame dokonalosť Božej lásky, ale už tu môžeme vidieť, aké to raz bude. Kto bol dotknutý a premožený Božou láskou, ten vie, že nie je nič lepšie. Patríť Bohu, žiť v Jeho láske je to najlepšie, čo mohol v živote dostať, čo mohol prijať.

Predsa by sme radi vedeli, ako sa táto dokonalá láska uskutočňuje prakticky. Je jednoduchšie povedať: Boh nás má všetkých rád, ako prakticky ju uskutočniť. Boh dáva praktický návod, o čom je láska. Má svoje konkrétne poslanie a určenie. O prvom praktickom momente hovorí i náš text: V tom sa stala dokonalou láskou pri nás, aby sme mali dúfanie v deň súdu. Toto slovo dúfanie sa v českom ekumenickom preklade uvádza ako plná istota. Grécke slovo „parezia“ znamená smelosť, odvalu, odhodlanie. Teda nielen že smieme dúfať, ale tí, čo žijú v dokonalej láske, majú istotu záchrany. Túto istotu prenášajú do všetkých, aj krízových situácií svojho života.

Tu nachádzame ten druhý praktický rozmer lásky. Je zaujímavé, že slovo súd v gréčtine znie „krizeos“. Akoby toto slovo pomenovalo krízu a všetko, čo s ňou súvisí, nielen tú ekonomickú, ale aj v rodinách, manželstvách, v práci, zdraví a vôbec v obavách, ktoré pramenia z akejkolvek krízy. Vnímame, že tých obáv je veľmi veľa – zo straty práce, finančných príjmov, čo teda, žiaľ, už mnohí okúsili, obavy o zdravie, svoje i rodiny, budúcnosť našu alebo

našich detí. V súvislosti s meniacou sa globálnou klímou sa bojíme, ako sa bude vyvíjať tento svet. Bojíme sa o našu cirkev, možno o tento zbor... Ale čo nám hovorí Božie slovo? V láske niety strachu. Dokonalá láska vyháňa strach. Prečo? Lebo keď máme plnú istotu toho, že budeme spasení v Ježišovi Kristovi, keď máme plnú istotu toho, že keď On zomrel a všetko spravil pre naše spasenie a zostávame v ňom, tak potom dokonalá láska vie, napriek všetkej kríze, napriek tomu súdu, ktorý prebieha teraz nad nami a týmto svetom a ktorý raz bude konečným prečistením všetkého, môžeme so smelou dôverou, s istotou kráčať do budúcnosti. Takáto je dokonalá láska, ktorá dáva všetko, aby sme mohli všetko získať. Toto nám dal Pán Ježiš Kristus. Skúsme porozmýšľať nad tým či zotrúvame v strachu, alebo v Bohu.

Nakoniec tretia praktická výzva tejto state Božieho slova: Keď niekto hovorí Milujem Boha a nenávidím brata, je luhár. Teda nestačí lásku len deklarovať, tá sa musí celkom prakticky uskutočňovať voči blízkym, bratom. Kto je náš brat? Ten, kto je práve teraz so mnou, čo sedí vedľa mňa, teraz v chráme, ten, s ktorým sa stretávam v mene Božom, to je môj brat. Je ľahšie povedať: mám vás všetkých rád, ale je ťažšie povedať tomu, kto mi nie je sympatický, voči ktorému mám výhrady a možno je medzi nami konflikt alebo problém: mám Ťa naozaj rád. A nielen povedať, ale aj konkrétne prejavíť. Toto Boh od nás chce. Práve ten človek, ktorého posielam k tebe teraz na tomto mieste, tento tvoj brat chce zažiť tvoju lásku. Tam, kde sa toto deje, tam je naozaj dobre, tam je ozajstné spoločenstvo Kristovej cirkvi.

Prajem nám, aby sme lásku, tú chuť neba, mohli cítiť všade, kde sa stretávame v Božom mene, lebo láska je podstatou Božieho charakteru, láska je prvým znakom nášho kresťanstva. Láska je v nás dokonalá, keď zostávame v Bohu, láska vyháňa strach, nemusíme sa báť, ale v láske môžeme slúžiť druhým. Nech nás Boh mocou svojho Ducha vedie k takejto láske. Amen.

JÁN HROBŇ, ZBOROVÝ FARÁR

Študenti Biblickej školy na návšteve u emeritného biskupa Pavla Uhorskaia

Piatok 1. mája sme sa vybrali z dedinky Vidiná v Novohrade na krátku cyklotúru do susednej obce Tomášovce. Jedným z dôvodov, prečo sme sa rozhodli navštíviť túto obec, bola naša túžba stretnúť sa s jednoduchým, no napriek tomu veľkým človekom – emeritným biskupom ECAV Pavlom Uhorskaiom. Človek, o ktorom a od ktorého sme sa ako študenti Biblickej školy veľa naučili. Okrem prvomájového guláša sme pána biskupa, žijúceho v rodnom dome spolu so sestrou Máriou, potešili aj posledným číslom Martinského evanjelika, v ktorom bol uverejnený rozsiahly rozhovor o životnom diele a službe prvého generálneho biskupa ECAV na Slovensku inštalovaného po páde komunistického režimu.

Počas našej návštevy sa nás bytostne dotýkala charizma človeka, oddaného srdcom i dušou Tomu, komu uveril. Človek, ktorý navonok vyzerá starý, ale jeho duch zostáva stále bystrý. Prameňom tejto bystroti sú podľa jeho vlastných slov tri piliere: múdrosť, modlitba a pokora. Na našu otázku, čo považuje za najväčšiu výzvu pre dnešnú cirkev, pán biskup odpovedal: „Kde je Kristus, tam je cirkev, kde Krista niet, tam je cirkev mŕtva.“ Mysliac na význam týchto slov pre naše životy i cirkev sme sa povzbudili a opäť o čosi múdrejší rozlúčili s našimi hosťami. Pán biskup spolu so sestrou nás odprevádzali s pozdravom a so želaním hojného Božieho požehnania pre študentov a učiteľov Biblickej školy i pre celý martinský zbor.

IVETA BODNÁROVÁ A DUŠAN HAŠKO,

študenti BŠ

V rámci Dištriktuálnych dní v Liptovskom Mikuláši sa uskutočnili XII. Duchovné hodnoty pre dnešok

Združenie evanjelickej inteligencie Liptovsko-oravského a Turčianskeho seniorátu ECAV spolu s ďalšími spoločenstvami pripravili XII. ročník „Duchovných hodnôt pre dnešok“, ktorý bol venovaný svetoznámej osobnosti slovenskej vedy a techniky – 150. výročiu narodenia Aurela Stodolu. Začali sa v sobotu 1. augusta 2009 populudní pietnym aktom pri hroboch evanjelických osobností na Vrbičkom cintoríne v L. Mikuláši.

V aule Akadémie ozbrojených síl podujatie wiedla duchovným slovom seniorka Liptovsko-oravského seniorátu Katarína Hudáková. S ťažiskovými prednáškami vystúpili pred asi 180-členným publikom Zdenko Ďuriška zo Slovenskej národnej knižnice v Martine, ktorý prehovoril na tému „Stodolovci – slávny mikulášsky rod“, a bývalý predseda Slovenskej akadémie vied Štefan Luby s prezentáciou témy „Stav a perspektívy slovenskej vedy“. Život a dielo Aurela Stodolu priblížil filmový dokument od autorskej dvojice O. Hronec a M. Olha z roku 2001. Súčasťou podujatia bola aj prezentácia nových kníh Tranoscia „Kumránske zvítiky“ od S. Horňanovej, „Cyril Jeruzalemský a Martin Luther“ od J. Olejára a pripravovaná zbierka zamyslení od P. Gabriša „Nízke prelety“.

V programe vystúpil cirkevný spevokol zo Štrby a „Biblické piesne“ od Antonína Dvořáka interpretoval I. Zvarík s klavírnym sprievodom E. Kosorínovej.

XII. Duchovné hodnoty pre dnešok uzavrelo valné zhromaždenie Spoločnosti pre Tvorbu T, ktoré zvolilo jej nové predsedníctvo.

Kto je medzi vami múdry a rozumný?

Duchovné slovo na úvod podujatia

XII. Duchovné hodnoty pre dnešok

Milí bratia a sestry,

pripadla mi milá povinnosť: pozdraviť vás Božím slovom z poverenia brata biskupa Slavomira Sabola. Konám tak veľmi rada, veď veľikán slovenskej vedy Aurel Stodola, na ktorého dnes spomíname, je našim rodákom a tešíme sa, že korene, z ktorých vyrástol na osobnosť dejín, patria práve do nášho seniorátu. Tu sa narodil v evanjelickej rodine a bol pokrstený Michalom Miloslavom Hodžom. Od detstva sa učil s prirodzenosťou múdrosti, ktorej základom bolo Božie slovo zvestované a žité v evanjelickom prostredí, ktoré vytvárali horlivci za pravdu evanjelia a práva národa, čo oboje šlo ruka v ruke spolu, lebo pre evanjelické učenie vždy bolo oboje chápané ako dve strany tej istej mince. Cirkev žije vo svete a je tu pre svet. Preto

keď dnes budeme hovoriť o múdrosti Aurela Stodolu, musíme vidieť korene tejto múdrosti, aby sme objavili duchovné hodnoty pre dnešok. Hodnoty, na ktorých chceme stáť a ktoré chceme šíriť k pozhnananiu dnešného i budúceho sveta, našej i tej budúcej generácie.

A tak počujme slovo Božie, ako je napísané:

Jk 3, 13, 17–18

Kto je medzi vami múdry a rozumný? Nech dobrým konaním preukáže svoje skutky v múdrej skromnosti! Ale múdrosť, ktorá je zhora, je predovšetkým čistá, potom pokojamilovná, krotká, poslušná, plná milosrdenstva a dobrého ovocia, nestranná, bez pokrytectva. A ovocie spravodlivosti rozsieva sa v pokoji tým, čo tvoria pokoj.

Milí bratia a sestry v Pánu Ježišovi Kristovi!

Dôvodom, pre ktorý spomíname na Aurela Stodolu, je predovšetkým to, že bol múdрым človekom. Ako sme to počuli už včera z úst brata profesora Ondreja Hronca, bol vedcom svetového formátu, vyznamenaný zlatou medailou Jamesa Watta a ocenený mnohými ďalšími význameniami. Jeho dielo a svedectvá jeho súčasníkov, vrátane jeho žiaka Alberta Einsteina, svedčia o tom, že jeho múdrosť sa snúbila s pokorou a hlboko zakoreneným cítením, zmyslom pre spravodlivosť a ochotou postaviť múdrosť do služby lásky iným. Nevyťažil z nej blahobyť samofúbsosti, ale naopak pomôcť iným, posunúť svet, ľudstvo ďalej, k niečomu lepšiemu, užitočnejšiemu. A k tomu je potrebné viac než len naučené matematické vzorce a fyzikálne vedomosti. Viac než len priestorové videnie a dobrú ruku na kreslenie. K tomu je potrebné formovať nielen rozum, ale predovšetkým ducha. Lebo to je múdrosť, ktorú apoštol Jakub označil ako „múdrosť zhora“. O nej totiž platí, že je *predovšetkým čistá, potom pokojamilovná, krotká, poslušná, plná milosrdenstva a dobrého ovocia, nestranná, bez pokrytectva*.

Je to múdrosť, ktorá prichádza ľudstvu ako dar od nebeského Otca. V knihe Prísloví je napísané: „Hospodin dáva múdrosť, z Jeho úst je poznanie i rozva-ha.“ (Pr 2, 6) Je cenená veľmi vysoko. Je viac ako celé imanie, ba dosiahnutie tejto múdrosti znamená „nájsť život a obľubu u Hospodina“. A naopak, „kto ju nenávidí, miluje smrť.“ (Pr 8, 35)

O nej čítame: „Od vekov bola som utvorená, od prapočiatku zeme. Keď ešte nebolo morských hlbín, zrodila som sa, keď ešte nebolo zriediel bohatých na vody. Skôr, ako boli hory usadené na

svoje miesto, zrodila som sa prv ako pahorky, skôr, ako učinil zem, polia a prvé hrudy na svete... ja som bola u Neho ako miláčik, bola som Jeho rozkošou deň čo deň, hrávala som sa pred Ním v každý čas, hrávala som sa na Jeho svete a rozkošou mi bolo byť s ľuďmi.“ (Pr 8, 23–26.30–31)

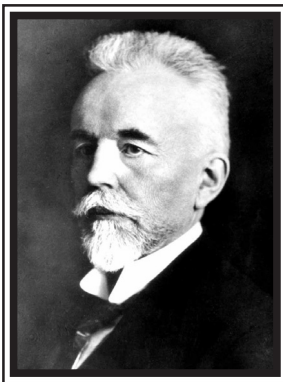
Práve tieto slová a ďalšie opisy múdrosti v spomenutej knihe svedčia, že Božie slovo hovorí o múdrosti ako o Niekom – celkom konkrétnom. O Tom, ktorý bol od počiatku. Skrze ktorého bolo stvorené všetko, čo je na nebesiach aj na zemi, viditeľné aj neviditeľné. O Tom, „ktorý je pred všetkým a všetko spolu má v ňom svoje bytie“. O Tom, ktorého Nová zmluva predstavila a odkryla ako Toho, v ktorom prebýva všetka plnosť, všetka múdrosť. A očami viery spoznala ako odpoveď na všetky otázky o zmysle bytia. Evanjelisti aj apoštolí spoznali a jasne dosvedčili, že Múdrostou zhora je Boží Syn, Pán Ježiš Kristus.

Jeho dal Pán Boh do tohto sveta. Jeho dal nám ľuďom ako Múdrosť zho-

ra. V ňom dostáva zmysel každé vedecké skúmanie, lebo v ňom je zároveň odpoveď na našu nevyplnenú túžbu po láske a živote – časnom i večnom. On učí svojim slovom vnímať tento svet ako Boží zážrak, odraz Božej múdrosti a lásky zároveň. On nás učí milovať svet, a nie žiť v duchu starých či nanovo formovaných hesiel: Jedzme, pime, lebo zajtra umrieme. Po nás potopa..., ktoré odhaľujú skazenosť ľudského ducha, realitu hriechu, zvrátenosť myslenia aj múdrosti bez bázne a pokory pred Pánom Bohom!

Ježiš Kristus je čistá múdrosť Božia – Slovo dané nám, v ktorom je očistenie, milosrdenstvo aj pokoj.

Takú múdrosť nemá nikto sám od seba! Je to dar Boží, ktorý prichádza tam, kde sa zvestuje evanjelium. Rodí sa tam, kde ľudia žijú v pokání svojho krstu, kde

vyznávajú svoje hriechy a prijímajú Ho vo Večeri Pánovej. Tá múdrosť prichádza k nám cez pokoru a poslušnosť. Cez počúvanie a bázeň pred Hospodinom. Tam je počiatok každej múdrosti zhora. Neraz tu narážame na odpor sveta. Pokora, poslušnosť nie sú v móde a už aj deti učíme, že majú byť sebedovomé a priebojné. Ale nie je nič horšie ako sebedovomý hlupák. Darmo budú mať naše deti aj vedomosti, keď nebudú poznať základnú pravdu života. Tituly pred menom a za ním ešte neznamenajú skutočnú múdrosť. Ako sa za socializmu mýlili rodičia, ktorým viac záležalo na vzdelaní ako na viere svojich detí! Ako sa mýlime dnes, keď sa správame tak isto! Keď zabúdame, že počiatok pravej múdrosti je bázeň pred Hospodinom. Cesta k múdrosti je cestou kríža. A to nielen v zmysle seba-zapierania pri štúdiu, ale hľadania pravdy. A preto sa múdrosť zhora javí svetu niekedy ako bláznovstvo. A predsa jedine v Nom je Pravda. Neraz zatlačená do kúta, a predsa je víťaziaca! Nie je pre seba samu, ale je pre svet.

Pýtajme sa: Pre koho žijem? Pre koho som múdry? Ak chcem len vyniknúť svojou múdrosťou nad iných alebo si ju nechať pre seba či zozať slávu, zarobíť na nej či dokonca ňou ublížiť, tak potom nie je nič v poriadku. To nie je múdrosť zhora! To nie je na úžitok ani tebe ani iným. Múdry sa musí ozvať, keď vidí biedu iných, keď vidí krivdu a nespravodlivosť, keď vie pomôcť. Niekedy mravčou, usilovnou prácou, niekedy jasným slovom, niekedy životom. História má preto dosť a dosť múdrych martýrov.

Veď svet nie vždy múdre riešenia prijíma, ale múdrosť nemôže mlčať. Ak mlčíme ako jednotlivci, ako cirkve, potom nám chýba múdrosť zhora. A je na čase, aby sme s tým niečo robili. Juraj Struhárik napísal a platí to aj tu: „Ak sa nám práca nedarí, nehladajme chyby tam, kde ich niet, ale v sebe.“ V zмене myslenia – v pokore pred Pánom Bohom, v pokání – tam prichádza pravá múdrosť. A túto múdrosť vstúpajme ďalej. Na všetkých postoch. Tu nejde len o farárov a o tom, čo majú kázať. Tu ide o celú

evanjelickú inteligenciu. O jej pokoru a múdrosť! Tu nejde o občasnú milodary, ani o návštevu kresťanských podujatí, ale o každodennú prácu. Tu ide o naše slová, manželstvá, o naše srdcia... Tu sa nedá nič predstierať. Životom máme vytvárať zdravé prostredie, ktoré by napomáhalo formovanie ducha – pôsobenie Ducha Svätého pri starých, ale predovšetkým pri mladej generácii, ktorá je ešte tvárna. A to bez obetavosti nejde.

Múdrosť Aurela Stodolu sa dokázala v mnohých smeroch – nielen vo vede. Napríklad veľmi silne v jeho veľkej starostlivosti o študentov. Možno to tu bude ešte spomenuté, ale keď to zaznie aj viackrát, myslím, že to nebude na škodu: kiež by nám to vošlo hlboko do mysle, aj nám tu v L. Mikuláši, kde máme veľkú evanjelickú školu. Lebo to by nám malo byť vlastné:

„Svätou povinnosťou školy je ujať sa láskyplne všetkých, ktorí boli právoplatne prijatí, teda aj menej nadaných a viesť ich k disciplinovanému mysleniu.“ A to, čo povedal, keď sa ako pedagóg lúčil s katedrou: „...v každom ročníku je určitá garda študentov, ktorá v plnej, ba často až prevršenej miere uspokojuje všetky želania otca, učiteľa, priemyslu a štátu. ...Dovoľte mi preto vysloviť to, čo je už dávno vecou môjho srdca: pre túto gardu treba viac urobiť, ako sa dosiaľ urobilo. Bolo by krátkozrakosťou tvrdiť, že nadaný si aj sám nájde správnu cestu v živote.“

Aurel Stodola dostal a našiel múdrosť zhora a rástol v nej. Nepochybujem, že mu v tom bolo evanjelické prostredie rodiny, zboru a cirkvi predpokladom, pomocou i prostriedkom. A verím, ba som o tom presvedčený, že evanjelické učenie založené na ukrižovanom a vzkriesenom Kristovi má potenciál i dnes také prostredie vytvoriť. Slovo kríža a víťazstvo vzkriesenia – to je jediná hradba a ochrana, ktorú v tomto svete máme a máme ju nielen pre svoj život, ale aj pre tento svet. Nuž budme múdri, lebo múdrosť zhora je opravdivou duchovnou hodnotou pre dnešok.

KATARINA HUDÁKOVA

SPOMIENKA NA PRÁZDNINY

MÁRIA LAJČIAKOVÁ

Raz v júli, keď sa kosili lúky, moja drahá mamka ma zobudila o pol piatej ráno: „Marienka moja, vstaň, budeš mi pomáhať robiť pirohy, otecko išiel kosiť na Hladké lúky.“ Tam, na našej lúke stála šopa na uskladnenie sena a koliba. Zamykali sa kľukou, ktorú sme nechávali pod prahom koliby, aby aj turisti mohli v šope spať a v kolibe si uvariť čaj, prípadne opiecť klobásu, alebo sa pri ohni usušiť, ak vonku pršalo. Využívali to väčšinou turisti z Čiech.

V to ráno, keď sme s mamkou uvarili na fruštík (raňajky) pirohy s lekvárom posypané tvarohom, šla som s fruštíkom ja. Hrnec s pirohmi dala mamka do lúčneho košíka upleteného z lieskových lubov i uvarenú fazuľu v krčahu na obed. Hrdlo krčaha zapchala hrčou urobenou z utierky obalenej chrenovým listom a krčah zabalila do môjho svetra (aby fazuľa bola na obed teplá). Košík dala do obrusa, aby som ho tak niesla na chrbte.

Bolo to krásne ráno, šťastlivo som došla na lúku (asi 4 km). Ocko kosil a veľmi sa potešil môjmu príchodu. Pomohol mi zložiť batoh a dal sa do jedenia. Ja som sa hneď vybrala roztriasať nakosené riadky trávy, aby čím skôr uschli. Popritom som občas kukla na otecka, ako mu chutia pirohy. Na moje počudovanie zjedol veľmi málo, pokrčený ležal pri hrnci s pirohmi. Keď som riadky trávy poroztriasala, šla som k ockovi – obyčajne mi nechal trochu jedla, čom som mu na fruštík doniesla (halušky, trhanicu, kuľášu atď.) Tento raz zjedol veľmi málo, povedal mi, že ho bolí žalúdok, že včera českí turisti vyprázali huby na trojnohej panvici v kolibe a ponúkli aj jeho. „Marienka, choď,“ povedal, opýtať sa tetky G., „či nemá alpu. Od tej by mi to hádam prešlo.“ Bežala som k tetke na susednú lúku. „Pán Boh pomáhaj, tetka! Prosím Vás, nemáte pri sebe alpu? Môjho ocka veľmi bolí žalúdok.“ „Joj, dievča moje, ktože nosí na lúky alpu? Choď hore do bap-tistickej chaty, tam ti určite dajú niečo na chorý žalúdok.“

Do chaty som nešla, lebo bola dosť ďaleko, a mňa napadlo, že radšej pôjdem s ockom na hradskú, kadiaľ vozili autá štrk na stavbu tajchu – bola to priehrada na rieke Račková. Len čo sme prišli na cestu, išlo nákladné auto a ja som mu dala znamenie, aby zastalo. Milý vodič zastal a opýtal sa, čo chceme. Vysvetlila som, že otecko potrebuje lekársku pomoc. Sľúbil, že cestou späť sa bude ponáhľať a vezme nás k lekárovi do Liptovského Hrádku. Sadli sme si na hrbu štrku, ocko pokrčený, s bradou až na kolenách, keď tu zrazu sa objavili čierne osobné autá s bratislavskou značkou. Mierili k Herichovej chate na nejaké školenie. Posledné z áut – siedme – zastalo. Na prekvapenie vystúpil z neho ockov brat – lekár. Znervóznel, hádam sa za nás aj hanbil. Pýtal sa, prečo sedíme na hrbe štrku. Sľúbil, že keď sa v chate zložia, pošle niektorého z vodičov, aby nás zaviezol domov. Ja som sa mu poďakovala za ochotu a vysvetlila som, že už čakáme na nákladné auto, ktoré nás odvezie do Liptovského Hrádku. Keď sme tam prišli, vodič počkal, čo povie lekár. Diagnóza znela: otrava hubami – musí ísť do nemocnice v Liptovskom Mikuláši. Na rozlúčku som ocka pobozkala a on ma poprosil: „Marienka, pomodli sa za českých turistov, aby im Pán Boh poslal do cesty dobrých ľudí, ktorí im budú ochotní pomôcť so zdravotnými ťažkosťami!“

Vodič nákladného auta ma usadil do kabíny a keď mu naložili štrk, odviezol ma do Pribyliny. Zastal pred našim domom, ja som vystúpila a moja drahá mamka mu chytrou zabalila práve zmútené čerstvé maslo. Navzájom sme si poďakovali. A keď potom išiel so štrkom popred náš dom, zakaždým zatrubil. Ja som mu zakývala a hlasno poďakovala za zachráneného otecka. Od tých čias môj ocko nikdy nejedol huby, nech by boli akokoľvek upravené. Pumpovanie žalúdka v nemocnici zanechalo v ňom nepríjemné spomienky. Prikazoval nám: nikdy nezberajte huby, ktoré nepoznáte! Dodnes sa v našej rodine zbierajú len dubáky a kuriatka.

Často sa v spomienkach vraciam do detstva, ktoré som prežívala v chudobnej rodine so šiestimi deťmi. Bola to však rodina vlastne bohatá, a to tak na vzájomnú rodinnú lásku, ako aj na lásku k blízkym, súcitiť s biednymi, sirotami a vdovami. V mojej pamäti navždy zostane môj rodný dom a v ňom veľký stôl prikrýty ľanovým obrusom. Na ockovom mieste hrubá Biblia, na mamkinom spevník Tranoscus. A tiež chutné obedy: v strede veľká misa s bryndzovými haluškami a osem drevených lyžíc. Najprv sa ocko pomodlil, prečítal z Biblie niektorú kapitolu a až potom prišlo na rad jedlo. Po obede sme spievali nábožné piesne z Tranoscia, neskôr zo Zpěvníka. Mamka zaspievala prvý verš a ostatné nám diktovala vetu po vete. Moji rodičia mali krásne hlasy a poznali melódiu každej piesne. Na ich mazoľnaté ruky, zložené k modlitbe, nikdy nezabudnem. Pohladiť nás nimi za každý malý alebo väčší skutok. Ešte i dnes – po desaťročiach – cítim ich pohladenie: akoby to bol ten najjemnejší hodváb.

*Ďakujem Ti, Otče nebeský, za mojich drahých rodičov,
za ich veľkú starostlivosť a lásku, ktorú nám celý život dokazovali,
za ochotu pomáhať všetkým, ktorí pomoc potrebovali.
No najväčšia moja vďaka patrí rodičom za vieru v Teba,
ktorú nám – šiestim deťom – vstúpovali po celý svoj život.*

Keď končím moje spomínanie na prázdniny roku 1943, prajem vám, milí škôlkari, žiaci, študenti do nového školského roka Božie požehnanie na každom kroku. Vaším rodičom a učiteľom želim veľa trpezlivosti, múdrosti a lásky k potomstvu!

Buďte múdri v dobrom a neprístupní zlému!

R 16, 19

DETSKÝ TÁBOR V HELPE

*A my sme poznali a uverili v lásku, ktorú má Boh k nám.
Boh je láska, a kto zostáva v láske, zostáva v Bohu a Boh zostáva v ňom.*

1 J 4, 16

Nádherný, slnečný, mimoriadne po-
žehnaný, plný zázrakov, detského smie-
chu a otázok. Presne takýto bol týždeň
strávený v detskom tábore v malebnej
dedinke pod Nizkymi Tatrami, v Helpe.

Kolektív deviatich vedúcich a dvoch
lekárov, ktorí boli pripravení pomáhať,
odpovedať na otázky, učiť sa a učiť.
Presne takto by som charakterizovala
tím, ktorý sme vytvorili. A naše deti?
Štyridsaťpäť párov očí, z ktorých vyžaro-
valo niečo úžasné a neopakovateľné. Dl-
ho som rozmýšľala nad tým, čo to vlast-
ne je. Až napokon som na to prišla. Bola
to ich detská nevinnosť. Niečo neuveri-
teľne záračné a čisté. Z každého jed-
ného dieťaťa žiarila úprimnosť, radosť

a veľké povzbudenie pre nás vedúcich.
Rodičia mi určite dajú za pravdu, keď
poviem, že ten pohľad, ktorý vaše deti
na nich často upriamujú, je liečivý. Prá-
ve tento zázrak nás vždy posunul dopre-
du a naplňal nás.

Počas celého týždňa sme sa venovali
tému *Výstup na vrch*. Každý deň sme
preberali jeden vrch, jeden biblický prí-
beh. V pondelok sme začali vrchom Mó-
rija a zoznámili sa s Abrahámom a jeho
synom Izákom. V utorok sme stúpali na
vrch Sinaj, kde dostal Mojžiš od Boha
desať prikázaní. V stredu sme si rozprá-
vali o vrchu Karmel a Eliášovi, ktorého
Boh použil na to, aby dokázal, že On je
pravý a jediný Boh. Veď mať za sebou

Boha je omnoho viac, ako mať za sebou armádu ozbrojených bojovníkov. Vo štvrtok sme sa zaoberali vrchom Premeňenia, na ktorom sa Pánu Ježišovi „premenila tvár a odev sa Mu zaskvel belobou“ (L 9, 29) a o tom, ako z oblaku zaznel Boží hlas: „*Toto je môj milovaný Syn, Jeho poslúchajte.*“ (Mk 9, 7b). No a na záver sme symbolicky vystúpili na vrch, ktorý pre nás znamenal záchranu a zmierenie s Bohom, na Golgotu. Na vrch, kde bol Pán Ježiš Kristus ukrižovaný pre naše hriechy. On sám bol čistý, nevinný, a predsa zomrel. Zomrel za nás. Nikto sa Ho nepýtal, či má už všetko „vybavené“, alebo či ešte niečo chce v živote urobiť. Ani na chvíľu nezaváhal a šiel. Ani keď Ho ponížovali a ubližovali Mu, nepovedal krivé slovo proti nikomu. Bolesť, ktorú podstúpil a musel znášať, Mu stála za to, aby nás, hriešnych ľudí, zachránil. Bol to prejav obrovskej lásky k nám. Lásky, ktorá je tu pre nás aj dnes, lásky, ktorá nikdy neprestane.

Počas celého týždňa sme si mohli uvedomovať, akú úžasnú príležitosť máme na to, aby sme túto lásku širili aj medzi nami, vedúcimi, ale najmä medzi deťmi. Ukázať a priblížiť im Boha prostredníctvom nej. To, o čom sme si rozprávali, nebolo len preto, aby sme zabíjali čas, ale preto, že náš Boh je živý a stále prítomný medzi nami a v nás. Vďaka nášmu Bohu, ktorý používal každú situáciu na to, aby sa nám prihováral prostredníctvom Jeho slova, zážitku, skúseností alebo nás samých.

Bol to naozaj týždeň plný Božej prítomnosti, naplnený Božou láskou a zázrakmi. Pri rozhovoroch s deťmi akoby som cítila, že sa rozprávam s Pánom Ježišom. Cítila som, že už „nežijú oni sami za seba, ale žije v nich Kristus“. Tou najkrajšou skúsenosťou a najväčším zázrakom je určite to, keď príde za vami dieťa, ktoré vám povie: „Vieš, ja

cítim, že je tu Boh prítomný, a viem, že On ma ľúbi, a ja už nechcem žiť bez Neho, ale chcem Mu patriť a kráčať s Ním každý deň.“

No, povedzte, nie je toto ten najlepší výsledok? Myslím, že keby čo len jedno dieťa takto zareagovalo na výzvu od Pána Boha, celý tábor mal zmysel a všetka naša námaha by bola práve takto odmenená. Nikdy nevieme, kedy si nás Boh môže použiť na konanie Jeho veľkého diela, preto by sme mali mať pre Neho vždy „otvorené“. Nikdy by sme si nemali nahovárať, že mňa si Boh nikdy nepoužije, ja nemôžem byť zahrnutý v tom, čo má pre nás pripravené... – nie, toto nie je správne uvažovanie. Tak ako nevieme, kedy príde druhýkrát na túto Zem, nevieme, kedy si nás použije. Majme preto vždy na mysli, že čokoľvek robíme, robme to s vedomím, že slúžime Bohu. Boh nie je automat, do ktorého hodíme mincu a čakáme, že práve keď nám to vyhovuje, budeme použití. Žiť s Bohom a pre Neho znamená byť pripravený vždy a všade...

Drahý náš nebeský Bože, ďakujeme Ti za čas strávený v tábore v Helpe. Za každé jedno dieťa, ktoré malo príležitosť tam prísť. Za Tvoju nekonečne veľkú lásku k nám, za Tvojho Syna, ktorý zomrel za naše hriechy na golgotskom kríži, hoci bol nevinný. Ďakujeme za Tvoju pomoc a ochranu, ktorú nám poskytuješ. Chválime Ťa, Pane, že napriek našim zlyhaniám a pádom na nás nezanevieráš, ale vždy sa o nás staráš. Prosíme Ťa, aby sme aj my boli tými, čo na Teba nezabúdajú, ale svedčia o tom, aký si úžasný Pán. Ďakujeme za všetko, čo v Tebe máme, ale hlavne za ten najväčší titul, ktorý sme od Teba dostali, titul Božie deti. Amen.

Za Helpu 2009 vďačná
Lucia Hlobejová

Preto kľakám na kolená pred Otcom, po ktorom sa volá každá rodina na nebi aj na zemi; aby vám podľa bohatstva svojej slávy dal skrze svojho Ducha mocne zosilniť na vnútornom človeku; aby Kristus prebýval vierou vo vašich srdciach a vy, zakorenení a založení v láske, aby ste mohli so všetkými svätými vystihnúť, aká je to šírka a dĺžka, výška a hĺbka, a poznať Kristovu lásku, ktorá prevyšuje všetko poznanie; aby ste sa dali naplniť celou Božou plnosťou.

Ef 3, 14–19

Srdce. Čo o ňom vlastne vieme? Je to jeden z najdôležitejších orgánov ľudského tela, rozdeľuje sa na komory a predsieni... Vďaka nemu žijeme. Hovorí sa, že kým bije srdce, nič nie je stratené. Málokto z nás si však uvedomuje, že srdce nie je len nejakým orgánom a teda len súčasťou ľudského tela. Je za tým oveľa viac...

Aj tento rok sme mohli vďaka Bohu prežiť krásny a požehnaný čas v tábore vo Veľkom Slavkove. Samozrejme, ako každý tábor, aj tento sme poctivo pripravovali. Modlili sme sa, vymýšľali sme hry, aktivity, túry, jednoducho všetko, čo k tomu patrí. Nebolo to vôbec jednoduché. Mnohí sme na to obetovali veľa času, zanedbávali naše rodiny, zabudli na seba a s láskou sme sa vrhli do všetkého, čo nás čakalo.

Týždeň pred táborom sme sa stretávali každý večer okolo ôsmej na modlitbách. Navzájom sme sa podporovali a pomáhali si. Ani sama neviem, ale tieto večery boli pre mňa niečím veľmi výnimočným a povzbudzujúcim. Ale ako to už býva, keď sa na niečo tešíte alebo viete, že vás čaká niečo dôležité, na čom sa musíte zúčastniť, pokazi sa to.

Hneď na začiatku modlitebného týždňa som ochorela. Povedala som si: „Bože môj, prečo?“ Nechájala som to. Napriek tomu som verila, že sa môj zdravotný stav zlepší. A na-

ozaj. Po niekoľkých dňoch som bola opäť schopná fungovať a viem, že keby sa za mňa ostatní vedúci nemodlili, nezvládla by som to. Už toto bolo pre mňa znamením, že Pán Boh chce, aby som išla na náš letný kemp.

Prišla vytúžená nedeľa, 19. júl 2009. Okolo 13.45 sa pomaly začali schádzať naši mládežníci. Na prvý pohľad boli plní očakávania. Naložili sme teda batožinu, techniku, dobrou náladu a vyrazili sme. Okolo 16.00 sme dorazili na miesto, ktoré sa stalo našim domovom počas piatich nádherných dní.

Ústredná téma tábora bola *Open heart*, teda Otvorené srdce. Tento názov naznačoval, že to nebude „obyčajný“ tábor. Každý deň sme sa venovali jednej téme, ktorú sme podrobne rozoberali už od rána, či už na ráno v skupinkách po izbách, alebo večer ako hlavnú tému. Rozprávali sme sa o tom, čo znamená mať otvorené oči, uši, rozum, srdce a život pre Pána Ježiša. Rozprávali sme si osobné skúsenosti o tom, akým spôsobom Boh koná v našich životoch. Čítali sme si Jeho Slovo, modlili sa. Každý deň sme Ho pozývali medzi nás a chválili Ho piesňami, modlitbami, ba aj skutkami. Každý z nás mohol cítiť liečivý a uzdravujúci Boží dotyk a Jeho stálu prítomnosť vždy a so všetkými nami. Ako vedúci sme sa snažili byť našim zverencom nápomocní vo všetkom, ako sa najlepšie dalo. Zovšadiaľ, zo všetkých srdc vychádzala láska. A nie hocijaká. Láska úprimná a dokonalá. Láska od nášho milujúceho Boha.

Čas, ktorý sme v tábore prežili, bol mimoriadne požehnaný. Spoločenstvo, ktoré sa tam vytvorilo, bolo nesmierne živé a otvorené pre Boha. Tento rok nás bolo menej ako po iné roky. Musím sa priznať, že som párkrát zapochybovala, či sa tábor vôbec uskutoční. Teraz už viem, že moje obavy boli úplne zbytočné. Boh opäť dodržal sľub. Vypočul všetky naše modlitby, požehnal každú chvíľu. Bol s nami, neopustil nás.

Mať otvorené srdce nebolo a nie je vôbec jednoduché. Znamená to prijímať i to, čo sa nám nepáči alebo je nám vzdialené. Prostredníctvom srdca môžeme lepšie prežívať a porozumieť situáciám, ktoré nechápeme. Je orgánom, ktorý je mimoriadne vnímavý na pocity. Veselé, smutné, dobré aj zlé. Práve srdce je orgánom, ktoré skúma Hospodina ako prvé.

Počas týždňa stráveného vo Veľkom Slavkove som si mohla nanovo uvedomiť, že aj keď často robíme veci, ktoré sa Bohu nepáčia, dáva nám svoju milosť a prejavuje svoju lásku. Otvára naše zatvrdnuté srdcia a volá nás k Sebe. Mohli sme si uvedomiť, že mať pre Neho otvorené srdce nie je risk, ale práve naopak. Je to zisk, istota, s ktorou vždy môžeme počítať. Vždy, keď som si nebola ničím istá, prosila som Pána, aby mi ukázal, čo a ako to urobiť. Veľmi zreteľne a jasne som cítila, ako sa ma dotýka a ako ma vedie.

Aj počas ranných zamyslení som mohla vidieť, ako Pán reaguje na naše zavolanie, ako je stále s nami. Vidieť, ako hovorí a koná medzi mládežou, v ich srdiečkach a životoch, bol naozaj zázrak. Zažiť na vlastnej koži, ako si vás Boh používa, patrí tiež k takým zázrakom. Nebolo to už o nás, ale o spoločenstve, v ktorom bol Pán Ježiš všade a vždy prítomný.

Nebojme sa preto žiť s Ním každý deň. Nechajme sa viesť a počúvame Jeho hlas. Ak sa nám zdá, že veľa strácame, nie je to pravda. Práve vtedy nachádzame všetko, úplne všetko. Veď vieme dobre, že víťazstvo, ktoré premohlo svet, je práve naša viera. Viera, ktorá uzdravuje, pozdvíha z hriechu a pádu, viera, ktorá je obrovským Božím darom pre nás.

Nezabúdajme, že sme víťazi, pre ktorých je žiť Kristus a umrieť zisk...

V mene nás všetkých, vedúcich a mládežníkov, sa vám chcem poďakovať za vašu pomoc, podporu, všetky návštevy a samozrejme množstvo modlitieb, bez ktorých by sme to nezvládali. Je úžasné vedieť, že za nami stojíte práve vy, naši bratia a sestry.

Vaši z tábora vo Veľkom Slavkove,
za všetkých Lucia Hlobejová

MAIL HEDVIGY HENNELOVEJ Z PRÁZDNINOVÉHO POBYTU V USA

Servus priatelia,

srdečne vás pozdravujem z Vancouvru. Viem, že som sa dlhšie neozvala, a mrzí ma to, ale akosi sa nedalo. Celý júl sme „campovali“ na rozličných miestach a prístup k netu nebol takmer žiadny (a v podstate mi to ani neprekážalo...; kto ma pozná, vie, že som „zameraná“ na reálne tváre a ľudský smiech) – tak, to bol (veľmi mizerný) pokus o ospravedlnenie.

Ako sa mi máte? Pravdepodobne sa všetci tešíte na Campfest 2009 (juj, bude dobre). Miňo písal čosi o VIP, tak nezabudnite nezabudnúť všetky zážitky, trapasy, pikošky, kuriozity... Potom sa porozprávame.

Ja sa pomerne dosť veľa nacestujem

(žlté školské autobusy „forever“). Bola som na piatich kempoch v troch rôznych štátoch a v živote som nevyškúšala také bláznoviny ako tu (doteraz som bola v mylnom domnení, že už som dospelé dievča... žiaľ, nie som...)

Liezla som po skalách, padala voľným pádom, skákala na vodnom kolese – z jedného kolesa na druhé... (prvý pokus nevyšiel a zrazila som sa s vodnou hladinou v rýchlosti 68 km/h). Zábavné bolo „skatebordovať“ na lane medzi konármi stromov (výška nad zemou taká, že ľudia podo mnou boli ako mravčeka; som presvedčená, že pri tejto „aktivite“ nikto nekríchal viac!!).

Najlepšie na tom všetkom je, že čím viac si to tu užívam, tým viac ma deká berú. Veľkým prevrpením pre mňa

bolo, že som podľa nich „cool“ – v živote som nepočula krajší kompliment!! (pubertáci ako repa). Mali sme fantastické rozhovory o všetkom možnom a moja najväčšia obava – angličtina – sa zmenila na najväčšiu výhodu. Páči sa im môj akcent, chcú kecať, veľa sa pýtajú a veľa sa spolu nasmejeme (fakt, mám rada trapasy s angličtinou...).

Najviac si cením objatia: srdečné a priateľské! A tiež mám krásny čas pri modlitbách – s kamoškami, v malých skupinkách, vždy na inom mieste štátu Washington.

Som vďačná za všetko, čo sa môžem naučiť, vyskúšať, ochutnať... Rada sa učím nové veci, veď viete, avšak po tých „rokoch nad knihami“ zažívam okamihy, o ktorých som predtým nemala ani potuchy (občas som prekvapená sama zo seba, ako sa viem „nebáť“ a ísť do všetkého nového s toľkou dôverou...). Citím neuveriteľnú Božiu pomoc a Jeho blízkosť v každej chvíli...

Nechcem sa veľa rozpisovať (ľudia nemajú radi dlhé maily), tak snáď už len jedno: Krásny moment nastal počas kempu v meste Long Beach, štát Oregon. Skoro ráno (ešte pred modlitebnými skupinkami) sme sa s „holkami“ vybrali k Tichému oceánu. Bola strašná zima, ale v aute s klimatizáciou „kosu“ vonku neriešite. Pustili sme si „coldplay“ na maximum a brázdili piesok (feeling ako nikdy v živote)..., až kým sme nezapadli!

Takže zabudnite na „just relax“, teplo, čokoládu a ...začnite vyťahovať auto z jamy.

Už sme boli takmer pripravené – pod kolesami bol dostatočný priestor a kde si v (americkom) filme som videla, že je dobré podložiť kolesá drevom, doskami; čímkoľvek, čo nevyzerá ako mokrý piesok. Návod z amerického filmu „prekvapivo“ zlyhal. Jama bola ešte väčšia

a my sme boli ako „zo škatuľky“ – celé od piesku...

Kamarátka Jeny povedala, že sa mám začať modliť po slovensky (majú radi modlitby v našom jazyku, tak im občas urobím radosť, prestanem traťovať s angličtinou a rozprávam sa s Bohom tak, ako to mám rada – po našom). Asi minútu po modlitbe sme v dialke zazreli auto (čo tam robilo o pol siedmej ráno, netuším). Bol to mladý muž, ktorý nám pomohol... (s „rybičkou“ na aute).

Decká, „rastiem“ (intelektuálne, psychicky aj spirituálne)!

Mám veľmi rada tunajší „worship“, je mi to neuveriteľne blízke (zažívam campfest každú nedeľu). Worship hudobne „vedie“ Tim Downing, chalan, ktorý študoval v Brooklyne na najlepšej hudobnej škole v štátoch. Hrá na pianu. A isto si viete predstaviť, aká šťastná a povzbudená stále odchádzam... (juj, mám rada čierno-biele klávesy). S Timom si dobre rozumiem, občas mi ukazuje zaujímavé „fahy“ pre rozličné akordy... znie to krásne, má obrovský dar!

Tento týždeň sa začína Servant festival, čo v podstate znamená, že pre ľudí zo zboru sa začína spoločný oddychový program a zároveň spoločná služba ostatným. Každý si vyberie niekoľko aktivít a ide sa (čaká ma zbieranie mrkvy pre bezdomovcov, Seattle trip, beach day, služba pri príprave jedla, kone, maľovanie domov, music festival...).

Teším sa na to a končím s písaním, aby som vám potom mohla viac rozprávať...

Verím, že máte rovnako krásne leto (si zaslúžime predsa – štátnice z „macovin“ to istia).

A tiež dúfam, že viete, že na vás myslím oveľa častejšie ako sa ozývam.

Chýbate mi.

S láskou Hedwi

COOL-ový tábor

Biblická škola v úzkej spolupráci s americkým cirkevným New Heights usporiadala prvý ročník anglického konverzačného tábora BE COOL, STAY COOL pre stredoškolskú mládež.

Možno sa pýtate, čo znamená Be cool. A prečo práve tento názov. V dnešnej dobe všetci mladí ľudia chcú byť zaujímaví a byť dobrí v mnohých moderných veciach. Chcú sa páčiť svojim kamarátom, byť čo najlepši v skupinách, v ktorých sú. A tak sme sa rozhodli cez veci im blízke, ako sú priatelia, rodina, škola..., budúcnosť ukázať a povedať čo najzaujímavejším spôsobom (cez naše vlastné skúsenosti), ako môžu byť hlavne sami sebou v týchto vzťahoch.

Tento tábor nebol typickým kresťanským táborom, kde sme mali biblické témy, spoločné modlitby. To nebolo našim hlavným zámerom. Chceli sme v prvom rade osloviť deti, ktoré nepatria do zboru, ktoré sa o Boha a kostol nezaujímajú. Chceli sme osloviť deti zvonku. A tak sme sa rozhodli osloviť ich práve tým, čo im je blízke. No a v dnešnej dobe je to angličtina. Naším cieľom nebolo viesť kresťanské témy, ale naučiť ich angličtinu a cez naše osobné svedectvá a vytvorené vzťahy im hovoriť o Bohu (o našich vzťahoch s Ním).

Organizačný tím pozostávajúci zo 6 Američanov a 6 Slovákov pripravil v týždni od 18. 7. do 24. 7. pútavý program, do ktorého sa aktívne zapojilo 30 účastníkov tábora. V krásnom prostredí Kysuckých Beskýd sme spolu zažili mnoho športových i mimošportových aktivít. Boli zamerané nielen na zdokonalenie sa v angličtine, ale aj na bližšie spoznanie americkej kultúry a seba navzájom. Veríme, že priateľstvá, ktoré sme nadviazali s účastníkmi tábora, sa nám s pomocou Božou podarí naďalej rozvíjať. A nielen rozvíjať, ale aj prehĺbovať pri ďalších akciách, ktoré pre nich plánujeme uskutočňovať počas celého roka.

Tiež s istotou môžeme povedať, že Boh nezabúdala konať a robil aj krásne zázraky na tomto tábore. Svedčí o tom i fakt, že mnohým deťom, ktoré na tábor nechceli ísť, ale starí rodičia alebo rodičia ich prihlásili, sa na konci tábora nechcelo ísť domov. A boli radi, že tam boli a že sa mohli spoznať s novými ľuďmi – aj s kresťanmi. Mnohí z nich sa začali zaujímať aj o to, čo robíme, a sľúbili prísť medzi nás. Niektorí boli dokonca na Campfeste (kresťanskom hudobnom festivale). Nie je to úžasné, že cez veci blízke týmto mladým ľuďom, teda aj cez angličtinu alebo šport, sa Boh dokázal prihovoriť týmto mladým ľuďom? Aký je mocný a úžasný ten, ktorý je naším Pánom.

Prvé potáborové popoludnie, ktoré sme spoločne prežili predposledný augustový víkend tu v Martine, je prejavom ich záujmu stretávať sa a spoznávať naďalej. Pre nás je to výborná príležitosť viesť ich ďalej a venovať sa im i zo stránky kresťanskej. Budeme vám veľmi vďační, keď nás v tejto práci budete sprevádzať nielen vašimi modlitbami, ale aj akoukoľvek inou formou pomoci a spolupatričnosti či povzbudzovania, k čomu vás srdečne pozývame.

Organizačný tím
Dušan + Iľa + Ľubka

ŽIVOT JE DOBRODRUŽSTVO!

Som študentka Biblickej školy v Martine (najlepšej školy na svete!) a z Božej milosti som mohla toto leto stráviť v Roseville Lutheran Church v Minnesote. V júni sa moja škola na Slovensku skončila a akoby druhá sa v Amerike začala. Učila som sa o práci sa deťmi a mládežou v zbere, no ako bonus som dostala oveľa viac. Naučila som sa, že život je dobrodružstvo. A život s Bohom je úžasné dobrodružstvo. A tak sa 10. júna re-faz dobrodružstiev začala.

Letela som prvýkrát v živote (a hneď za veľkú mláku), spoznala KJ (ženu, s ktorou som bývala), veľa som bicyklovala, menej čítala, pomáhala s dennými táborami v zbere, strávila týždeň v mládežníckom tábore Hiawatha, druhý na misijnom výlete pri Mt. Rushmore, hrala futbal a zlomila si nohu, učila slovenčinu, zjedla veľa večerí s mnohými skvelými ľuďmi, našla si veľa priateľov, chytila hroznú americkú chrípku, strávila hodiny a hodiny rozhovormi s ľuďmi v zbere, dávala veľa otázok a dostala veľa odpovedí (občas). Bol to úžasný čas, ktorý ma v mnohom zmenil a nikdy naň nezapudnem.

No nebolo to vždy jednoduché. Niekedy

som sa cítila osamelá a zlomená (nielen kvôli mojej nohe). Ďaleko od mojej rodiny a priateľov, v cudzej krajine, kde sa hovorí iným jazykom. No bol to čas, keď Boh hovoril. Spoznala som, že som slabá a môžem byť slabá, lebo On je silný. Naučila som sa, že je úžasné dôverovať Bohu a počúvať Jeho tichý hlas, že priatelia sú poklad a dar, že Boh počuje naše modlitby a odpovedá, ale často inak, akoby sme očakávali, a že život je dobrodružstvo (a že milujem futbal).

Bol to risk. Na začiatku leta som nevedela, čo sa stane a ako to bude, ale ako niekto povedal: „Nemusíme sa báť budúcnosti, ktorú nepoznáme s Bohom, ktorého poznáme.“ Verila som, že On má pre mňa pripravený dobrý plán – a mal. Neprestávam mu za to ďakovať. Za ľudí, ktorých som stretla, ich dobrotu, pohostinnosť, prijatie a lásku. Ale najväčšia vďaka patrí Pánu Bohu, ktorý to všetko „spískal“, ktorého láska je nekonečná, milosť úchvatná a ktorý má dobrý plán pre nás všetkých.

Eva Janotová,
tretiačka v programe
náboženská výchova/anglický jazyk
na Žilinskej univerzite

CESTA DO ZNÁMEHO NEZNÁMA

Volám sa Sylvie Šifnerová, mám 22 rokov a som študentkou 3. ročníka študijného programu Misijná práca s deťmi a mládežou v Biblickej škole v Martine. Toto leto sa mi podarilo stráviť takmer 3 mesiace v kempu Mount Carmel v štáte Minnesota, USA, s ktorým naša škola udržuje priateľské kontakty. Ale podme pekne od začiatku.

Prečo cesta do známeho neznáma? Kemp som poznala z rozprávania a fotografií študentov, ktorí tam boli v minulosti. Podelili sa s nami o svoje zážitky a skúsenosti. Celkom ma táto možnosť zaujala a rozhodla som sa, že to skúsím aj ja. Pred dvoma rokmi som sa spoznala v škole s riaditeľkou kempu – Sonjou, ktorá bola v tom čase na návšteve v Martine. Na pohovore boli viacerí študenti, medzi nimi aj ja. Pre veľký záujem študentov som však do USA vycestovala až tento rok. Bola to pre mňa veľká výzva, neskutočná skúsenosť a obohatenie na celý život. Už dlhšie som cítila, že sa potrebujem „oťukať“ a toto bola pre mňa jedinečná šanca, pretože som nikdy neletela a necestovala tak ďaleko.

Jedného júnového dňa som sa teda sama, len s kuframi, nádejou a strachom vydala na druhý koniec planéty v ústrety letnému dobrodružstvu. Po dni cestovania som dorazila do cieľa. Mojou spolubývačkou sa stala jedna mladá Američanka. Začiatky boli ťažké. Jedno je počúvať a celkom iné je, zažiť to na vlastnej koži. Prežila som

na architektúra, jedlo, zariadenie v dome, na môj vkus príliš blázniví ľudia. Prvé dni som sa zžívala s prostredím, atmosférou kempu a so zistením, že čo sa týka angličtiny, mám ešte čo doháňať. Ľudia boli veľmi priateľskí, starostliví a trpezliví. Ochotne mi vysvetlovali, opisovali všetko, čo mi bolo k životu v kempu treba a na čo moje jazykové schopnosti nestačili. Ak nevedeli, kde sa presne nachádza Slovensko, radi sa dali poučiť, a tí ostatní si s nadšením „Američana“ vypočuli novinky z našej malej milej krajiny.

Prostredie na mňa pôsobilo tak, že som si pripadala ako v malom pozemskom raji. Veľa zelene, krásne jazero pár metrov od chatiek, nádherná príroda a neskutočný pokoj. K tomu možnosť vyskúšať vodné športy, saunu, jedno-ducho relaxovať. Toto všetko bolo spštením môjho voľného dňa. Samozrejme, aj cez bežný pracovný deň sa dal v pohode nájsť čas na slnenie alebo príjemný oddych. Ja som bola začlenená do tímu, ktorý sa predpoludním staral o čistotu v hlavnej budove a v kaplnke. Popoludní sme mali chvíľu voľno a potom sa už upratovalo len tam, kde bolo treba. S mladými zamestnancami sme boli každý deň rozdelení do skupiniek, ktoré servírovali večeru, pomáhali v kuchyni, starali sa o čistotu jedálne, tiež sme predávali pop-corn a sladkosti, starali sa o detičky a mládež počas večerných služieb Božích. Posledné dva týždne v kempu som pomáhala s najmenšími drobcami aj doobeda. Bola som veľmi rada, že

som dostala aj takúto šancu realizácie, pretože doteraz som nemala s takými malými deťmi (2–4 roky) nejakej väčšie skúsenosti.

Celkovo práca v kempе nebola až taká fyzicky náročná, ako som si predtým myslela. Vytvorili sme fajn tím ľudí. Počas môjho pobytu v kempе som spoznala mnoho nových ľudí, stretla som aj takých, s ktorými som nadviazala kontakt v Biblickej škole. Bola to napríklad rodina Fielhammerovcov, ktorí bývali blízko pri kempе. Počas voľných dní sa nám spolu s Radkou (učiteľka z EZŠ, ktorá bola tiež počas leta v kempе) starali o program a snažili sa nám ukázať typickú Ameriku. Zažili sme kopec srandy v zábavnom parku a na člne, príjemnú atmosféru vo vinárni či na koncerte. Okrem Radky a mňa boli v kempе aj ďalší štyria Slováci – rodina Kacianovcov z Biblickej školy. Myslím, že sme vytvorili dobrý tím, ktorý tento rok reprezentoval v kempе Slovensko. Okrem toho bolo veľmi príjemné spoznať ich ako rodinu, nielen ako svojich profesorov. Spolu sme sa vybláznili v Talent šou, ktorá bola spestrením večerného programu v kempе, a nasávali sme atmosféru tohto čarovného miesta.

Počas leta som sa viackrát dostala do hlavného mesta, vzdialeného od kempu asi tri hodiny autom. Pre dievča z malého mesta to bol veľký zážitok – vidieť mrakodrapy a veľkomesto so všetkým, čo ponúka. Starala sa o nás jedna zlatá pani, ktorá sa volala Sylvia. Je jednou z mnohých priateľov kempu a dobre pozná aj Biblickú školu. Každý rok sa usiluje spestriť Slovákom pobyt v USA. Na moje veľké potešenie som sa stretla aj so starými priateľmi, ktorých som spoznala predminulé

letu v Martine. Veľmi som si cenila, že môžem stráviť s nimi pár spoločných chvíľ.

Čo dodať na záver? Toto leto som zažila môj osobný prerod a veľké dobrodružstvo zároveň. Z dievčata, ktoré sa bolo schopné stratíť aj na rovnej ceste, sa stal človek, ktorý by sa hádam už „vytrepal aj do tramtárie“. Bola som odkázaná na svoje jazykové schopnosti; zažila som úplne rozdielnu kultúru. Prvé týždne som mala síce svoje čierne chvíľky, pretože ma trápilo, že sa nedokážem včleniť do kolektívu tak, ako by som chcela. Ale postupom času som si zvykla na americkú národu, zabehané koľaje v kempе a neskuťočne som sa vytešovala z každej maličkosti, ktorú kemp prinášal vo svojom každodennom, pulzujúcom živote.

Týmto krátkym svedectvom som sa s vami chcela podeliť so svojimi dojmami a pocitmi. V myšlienkach som každý deň pri jazere, hrabem sa v krásnych spomienkach a veci, na ktoré som si ťažšie zvykala, mi teraz paradoxne chýbajú. Až s odstupom času a hlavne po návrate som si uvedomila, akou zvláštnou energiou je popretkávané toto miesto. Myslím, že ešte nikde som necítila Božiu prítomnosť tak ako tam. Tento raj na zemi je ako stvorený na pokojný osobný rozhovor s Pánom, rozkvet viery, na osobné zhodnotenie samého seba. Som nesmierne vďačná, že Pán viedol moje kroky na toto požehnané miesto, že som mohla rásť vo viere a spoznať toľko skvelých ľudí – od zamestnancov kempu až po jeho návštevníkov. Toto leto sa navždy zapísalo do môjho srdca. Dúfam, že sa tam jedného dňa vrátim...

Sylvie Šifnerová

BOH JE ZÁBAVNÝ

Chcem sa s vami podeliť o životný príbeh plný nespočetných zážitkov s Bohom, zážitkov viery a zázrakov aj v dnešnej, postmodernej dobe.

Som človek, ktorý sníva veľa a rád, a to aj s otvorenými očami, ale v žiadnom sne by mu nenapadlo, že toto leto zažije toľko prekvapení, keď sa spoľahne na Boha.

Moja vymodlená Biblická škola mi vniesla do života nielen hĺbky viery, vzácnych priateľstiev, osobnej zrelosti, ale aj mnohých Božích „navštívení“. Najväčšie „prekvapko“ však malo prísť v mojom poslednom ročníku – dvojmesačný pobyt v USA! Boh ma chcel naučiť, že jeho sila sa dokonáva práve v mojej slabosti. A moja takmer „nulová“ angličtina bola dôkazom, že Jeho plány nezastaví nič. Mohla som si tak vyskúšať skok viery – nebáť sa dôverovať Mu – napriek rozumovým dôvodom, ktoré mi vraveli, aby som odhadla, na čo mám a na čo nie.

Mám úžasné zážitky z tejto cudzej krajiny, ktorú mi však mnohí „súrodenci“ v Kristu spravili domovom. Nielen na tie dva mesiace, ale ako to sami vraveli, kedykoľvek prídem, mám dvere otvorené! Musím však povedať, že môj pobyt bol skôr o pozorovaní, učení sa, zoznamovaní s kultúrou, jazykom a odlišnou mentalitou, nasávaním toho všetkého. Učila som sa počúvať novú reč, skúšala „akože“ rozprávať, a hlavne – spoliehať sa na Jeho „zábavné“ plány so mnou.

Každý deň som mala možnosť vidieť zázraky, ktoré sa diali a zapadali do seba ako puzzle. Napríklad taký výlet do New Yorku. Odrazu vnímate po ceste všetky tie mestá a miesta z časopisov, zažívate, čo je to modliť sa na uliciach, dokonca „päť minút slávy“ v ranných správach televízie CBS. Slobodne sa dívate na Sochu slobody, máte denné biblické stretnutia s deťmi v škole alebo večerné stíšenía plné požehnaných chvíľ pri piesňach a silných modlitbách za seba navzájom. Jednoducho, aj v tomto veľkomeste sa dejú veľké Božie zázraky, a to cez malých ľudí a nenápadné veci!

Ďalším zázrakom bol prekvapivý výlet na opačnú stranu, do Vancouvru, kde som mohla stretnúť nielen mnohých zaujímavých ľudí, ochotných modliť sa za moju budúcnosť, ale hlavne ďalšiu študentku z Biblickej školy, a tak sme si mohli byť navzájom úžasným povzbudením. Takou bola aj návšteva rodného kresťanského kempu Mount Carmel, kde som stretla viacerých Slovákov a mohla uplatniť aj svoju materinskú reč.

Nemenej zaujímavé bolo vnímať domáčku atmosféru v kanceláriách kostola medzi pracovníkmi, ktorí fungovali naozaj podľa biblického obrazu tela, kde každý úd robí niečo iné, ale spolu vytvárajú jednotu. Počas celého pobytu som cítila, že s určitosťou patríam do tejto rodiny! Mala som možnosť šťastí nahliadnúť do prípravných prác s deťmi, mladším i starším dorastom. Keďže táto práca je naplno rozbehnutá počas školského roka a môj pobyt bol práve v čase prázdnin, videla som aspoň všetko to množstvo literatúry, priestorov (dostala som možnosť trochu prispieť k ich výzdobe), pomôcok, nápadov a možností pre takúto prácu. Nesmiernym povzbudením boli pre mňa dobrovoľníci z radov rodičov, ktorí viedli dievčenské či chlapčenské skupinky, ich zodpovedná a cieľavedomá príprava cez semináre a stretávanie sa.

Z Ameriky mám nielen mnoho popísaných strán denníka, ale hlavne množstvo inšpirácie a motivácie do podobných začiatkov aj v našich zboroch. Bol to neskutočne požehnaný čas, ja sama som ho nazvala „biblický“. Často som sa pozastavovala nad tým, ako rýchlo sa mi vyplňajú moje modlitby, takmer okamžite. Všetky veci, ktorých súčasťou som mohla byť, neboli náhodné, alebo dôkladne naplánované ľuďmi, boli to jednoducho zázraky. Prajem preto všetkým rovnaké biblické chvíle s Bohom, ktorý je skutočný, zábavný, postmoderný a neprestajne milujúco prekvapivý!

Eva Čorbová

Dobry deň, posielam vám niekoľko fotiek z akcií, ktoré prebiehali
v našej Evanjelickej základnej škole v Martine.

Na vysvetlenie: „Oslava učenia“ je akcia, na ktorej deti prezentujú svoje vedomosti
a zručnosti. Na fotografiách sú deti zo 4.B prezentujúce vlastivedné učivo štvrtého
ročníka – Slovensko.

„Noc malého princa“ bola trochu výnimočná akcia pripravená v rámci
rozvíjania životných zručností – iniciatíva a organizácia. V každom
ročníku si deti počas školského roka rozvíjajú určitú životnú zručnosť.

Ďakujem!

S pozdravom G. Dobrovoľná
gabiela.dobrovolna@ezsmt.sk

ĎALŠIE OVOCIE SPOLUPRÁCE BIBLICKEJ ŠKOLY (BŠ) A EVANJELICKEJ ZÁKLADNEJ ŠKOLY (EZŠ)

Nový školský rok priniesol do kolektívu EZŠ okrem nových prváčikov aj dvojicu nových vychovávateľov – absolventov študijného programu Misijná práca s deťmi a mládežou. Sú to:

Bc. IVETA BODNÁROVÁ (29)

Mgr. DUŠAN HAŠKO (26)

V nasledujúcich riadkoch sa vám v krátkosti predstavia.

Po absolvovaní študijného programu Misijná práca s deťmi a mládežou sme od EZŠ dostali šancu pokračovať v práci s deťmi. Je to pre nás veľká výzva a záväzok zároveň. Veríme, že s pomocou Božou sa nám podarí odovzdať deťom to najlepšie z toho, čo sme počas doterajších štúdií získali. Vízia, s ktorou vstupujeme na pôdu školského klubu, je pomôcť deťom naučiť sa zmysluplne využívať voľný čas a spolu s nimi budovať vzájomné vzťahy postavené na pevnom základe viery a lásky k Bohu i k sebe navzájom. Veď tento základ môžeme vidieť i v našom zbore, ktorý pracuje na misijnom poli aj s deťmi. Sami sme to mohli počas nášho štúdia zažiť. Nezabúdame, že EZŠ vznikla ako spoločný misijný projekt BŠ a Cirkevného zboru ECAV v Martine a my, ako prví absolventi misijného programu, nesieme pred Bohom zodpovednosť za budovanie pevného základu viery a lásky skrze Krista. Boli by sme veľmi radi, keby tento základ deti s pomocou Božou i našou postupne objavovali. Budeme veľmi radi, keď nás v tejto neľahkej úlohe podporíte vašimi modlitbami, prípadne akýmkoľvek iným spôsobom, k čomu vás srdečne pozývame.

Iľa & Dušan

Kristus – zvrat hierarchie hodnôt

*...čo mi bolo ziskom, uznal som pre Krista za stratu.
A iste aj pokladám všetko za stratu pre nekonečne vzácnu známosť
o Kristu Ježiši, svojom Pánovi, pre ktorého som všetko stratil
a všetko pokladám za smeti (lajná), aby som Krista získal a aby som aj
sám bol v Ňom ako taký, ktorý nemá vlastnej spravodlivosti
zo zákona, ale z viery v Krista, teda spravodlivosť z Boha (založenú) na
viere, aby som poznal Jeho, aj moc Jeho vzkriesenia, mal účasť v Jeho
utrpeniach, bol Mu podobný v smrti – aby som nejakou
dosiahol aj vzkriesenie z mŕtvych.*

F 3, 7-11

Bratia a sestry,

čo by ste asi povedali na to, keby som dnešné zamyslenie nad slovami Písma začal myšlienkou, že nie všetko, čo človek za svojho života postráca, malo skutočne svoju cenu, a nie všetko, na čo v živote natriafime čírou náhodou, je bezcenné. Samozrejme, keď hovoríme o tom, čo sa nám za nášho života už podarilo stratiť a čo nájsť, myslíme v prvom rade na konkrétne veci, konkrétne predmety, ktoré sme stratili či našli.

No v prenesenom význame to nie sú iba samy predmety, ktorých sa straty a nálezky týkajú. O ziskoch a stratách v ľudskom živote môžeme hovoriť i v metaforickej rovine. Ziskom či stratou môže byť *vynaložený čas*, ktorý niečomu či niekomu venujeme, dokonca o zisku alebo strate je možné hovoriť v spojitosti s celým našim *ľudským životom*. I ten je za istých okolností možné vnímať ako stratený, či naopak novoobjavený.

Apoštol Pavol sa v našom texte vyznáva zo svojich vlastných životných ziskov a strát. I keď sa o tom v prečítanom texte konkrétne nezmieta, nehovorí o ničom inom než o udalosti, ktorú zažil pri Da-

mašku, kde sa k nemu prihovril Ježiš Kristus, jeho dovtedajší úhlavný nepriateľ.

To bol moment, v ktorom sa razom obrátil svet jeho hodnôt naruby. A to doslova. To dovtedy vysoko cenené sa stalo bezcenným a to bezcenné zrazu nadobudlo vysokú cenu. To, že ten zvrat bol veľký, hovorí i náš text, v ktorom Pavol píše, že to minulé pokladá odvedy za smeti. Náš preklad chcel byť slušný a uhladený, tak potlačil dôraz, ktorý tu Pavol mal. Pavol totiž v gréckej pôvodine píše, že to všetko pokladá za „lajná“. Ospravedlňujem sa za Pavla – ten nepekčný výraz nepoužil preto, aby nás pohoršil, ale preto, aby poukázal na to, že jeho dovtedajší *rebríček hodnôt bol nielen mylný, ale bol v samotnej podstate zlý*.

Povieme si: Čo také zlé to Pavol robil, akýže zásadne nesprávny rebríček hodnôt to vyznával? Dodržiavať židovské zákony či akékoľvek iné zákonné spoločenské predpisy – to predsa nepokladáme za čosi amorálne, ale práve naopak, za ušľachtilé.

Napriek tomu Pavol hodnotí svoju minulosť vyslovene negatívne a celú váhu svojho života kladie na Krista, ktorého spoznal. Keď popremýšľame nad tým,

akýmže to ziskom sa pre neho Ježiš stal, pochopíme, v čom bola tá Pavlova „náboženská amorálnosť“.

Ten Kristus, o ktorom tu Pavol hovorí, je pre človeka veľmi špecifickým ziskom. Získať čosi v bežnom zmysle slova znamená, že nám čosi pribudlo. Máme čohosi viac než predtým. S Kristom je to však akosi opačne. Mať Krista znamená mať holé ruky. Pustiť z rúk všetky domnelé istoty, na ktorých si zakladáme. Čoho sa držíme ako akéhosi záchytného bodu našej existencie. Záchytného bodu, na ktorom je zakotvený náš život. Každý z nás ich má. Len ich možno nedokážeme ľahko artikulovať a sú to až zlomové životné situácie, ktoré nám ich a nášmu okoliu odhalujú, odhalia.

Kde máš svoje základy, brat, sestra? Kde je tvoj fundament? Pavol hovorí: ja som zmenil fundament, na ktorom stála dovtedajšia stavba môjho života.

Pavol bol vo svojej mladosti veľkým náboženským hľadačom. Vo svojom hľadaní Boha a jeho vôle bol húževnatý a mal na to i patričné predpoklady vyplývajúce z je-

ho národnej a náboženskej tradície. 1. Bol čo do národnej príslušnosti pokrvným izraelitom. 2. Podľa zákona židovského náboženstva bol obrezaný na 8. deň po narodení. 3. Spoločenskou príslušnosťou patril medzi horlivých farizejov – učiteľov zákona. 4. Bol usilovným prenasledovateľom cirkvi. 5. Bol bezúhonný čo do litery zákona – prísne dodržiaval židovské predpisy.

Toto bol jeho domnelý kapitál, s ktorým on vo svojich vedomých a podvedomých náboženských predstavách predstupoval pred Boha. Práve tieto skutočnosti sa podieľali na Pavlovom uvedomovaní si vlastnej spravodlivosti, ktorú spomína v našom texte. Túto svoju spravodlivosť samozrejme dosahoval predovšetkým dôsledným plnením zákona a vlastným úsilím. Takto sa domnieval, že má vysoké predpoklady na to, aby našiel Boha.

No paradoxne čím bol v tomto hľadaní Boha aktívnejší, tým sa Bohu viac vzdaloval. Až osobné stretnutie so vzkrieseným Kristom mu otvorilo oči a on zbadal, že je

to v skutočnosti všetko naopak. *Že to nie my hľadáme Boha, ale Boh hľadá nás. Že to nie naša usilovnosť nás robí v Božích očiach spravodlivými a akceptovateľnými, ale je to Boh, ktorý nás v obeti svojho Syna zmieruje so sebou a milostivo nás prijíma.* Kristus Pavlovi otvára oči, aby zbadal, že to, čo sa mu dosiaľ javilo ako cenné, v skutočnosti nemá žiadnu hodnotu. Naopak, hodnotu môžu nadobudnúť i pôvodne bezvýznamné veci.

Pavol rozpoznal, že jeho možný kapitál je mimo neho. Je ním Kristus sám. Totiž jedinou rozhodujúcou spravodlivosťou je tá, ktorá má svoj pôvod v Kristovej obeti a je *zdarma ponúkaná tým, ktorí tomu veria.* Stredobodom našej viery je Kristus a jeho spásu prinášajúci golgotský čin. *Viera má len vtedy cenu, ak sa týka Kristovej smrti a vzkriesenia. A to všetko kvôli nám.*

To, čo má odteraz pre Pavla cenu, je vzdať sa predstavy o vlastnej spravodlivosti a bezúhonnosti a prijať od Krista jeho vlastnú „golgotskú“ spravodlivosť. Má cenu uveriť Kristovmu príbehu, prijať ho, stotožniť sa s ním, zakomponovať ho do nášho vlastného životného príbehu, mať na ňom osobný podiel. Jednoducho, nechať sa ním dennodenne meniť.

Keď sa Pavol zmieňuje o Damašku na iných miestach Biblie (G 1, 15n, 1K 15, 8n), vyzdvihuje charakter milosti, ktorá mu v tomto akte stretnutia sa vzkrieseného Krista s ním bola daná. V tom našom texte tento moment ustupuje do úzadia. Tu naopak Pavol zdôrazňuje svoje *vlastné rozhodnutie.*

Aby sme tieto dve roviny videli vo vzťahu, musíme si uvedomiť, čo chce Pavol povedať. Že totiž on neurobil toto rozhodnutie len raz z milosti, ale podstupuje ho ešte rozhodnejšie dennodenne nanovo a nanovo. Každé ráno prehodnocuje veci, z ktorých buduje svoj hodnotový svet; tie bezcenné zahadzuje a tie hodnotné vyzdvihuje.

Keď my evanjelici myslíme na Božiu milosť, ktorá nás v Kristovej obeti zachránila, zabúdame často na to, že ten následný život z viery potrebuje dennodenne podstupovať akt rozhodnutia sa – voľby pri nasledovaní Ježiša Krista.

Už som spomenul, že novou hodnotou je od udalosti v Damašku Kristus, respektíve Pavlovo poznanie Krista. Znie nám to trochu zvláštne, bibliști by povedali – gnosticky. Čo má Pavol na mysli, keď hovorí o poznaní? Nie je to zďaleka len akési intelektuálne prítakanie – súhlas rozumu, ktorý pripúšťa existenciu akéhosi muža či Boha. Poznanie (to sme na pôde hebrejského myslenia) v sebe obsahuje v rozhodujúcej miere *moment uznania – akceptácie.* Poznať Krista pre Pavla znamenalo uznať jeho obeť ako nutnú a potrebnú k našej záchrane. Poznanie Krista však obsahuje uznanie aj v tom zmysle, že sa mu odovzdávam k dispozícii.

Ale v Pavlových slovách nachádzame i stopy gréckeho myslenia, podľa ktorého *poznanie spôsobuje, že ten, ktorý spoznáva, je poznaním premieňaný na poznávaného.* Skutočné poznanie je silou, ktorá poznávajúceho človeka pretvára.

Pavol chce poznať silu Kristovho príbehu a chce sa ňou nechať premieňať. Konkrétne spomína vzkriesenie, lebo verí, že v ňom je ukryté tajomstvo nášho nového života. Pavol spomína Ježišovo utrpenie a smrť, lebo verí, že v tomto živote má byť viera, ktorá je verná Kristovi, vierou, ktorá je ochotná podstupovať aj utrpenie. Pavol spomína Kristovo vzkriesenie, lebo verí že v jeho zmŕtvychvstani pôsobí odpustenie hriechov a ospravedlenie.

Nech je pre nás svedectvo Pavlovho života svedectvom o čoraz hlbšom spoznávaní Kristovho života, spoznávaním spravodlivosti, ktorú sme v Kristovi dostali ako dar. Amen.

Nedeľa 25. 10. 2009
František Korečko,
spirituál

Malá kyticčka pre tých, ktorí svoj hrob nemajú
PO ŠEŠTĎESIATICHPIATICH ROKOCH

VIERA KUSÁ

Od svojho sedemnásteho roku som bola ako úradníčka zamestnaná v Matici slovenskej, ktorá ma vlastne vychovávala svojimi knihami a umožnila mi cestu k divadlu, lebo som začala účinkovať v Slovenskom spevokole. Svojich predstavených som milovala a nado všetko si vážila. Akoby nie, keď to boli také osobnosti, ako už vtedy staručký baľko Škultéty, Jozef Cíger Hronský, dr. Ján Marták, Ján Bodenek, Štefánik, Hirner, Baník a ďalší maticní „referenti“. Zo svojich služieb ma Matica prepustila, keď sa vytvorilo Slovenské komorné divadlo (SKD) a mňa 1. februára 1944 spolu so Ctiborom Filčíkom prijali doň ako hercov. Riaditeľom nám bol už spomínaný Ján Marták. V tie časy vrcholila hitlerovská fašistická rozpínavosť po celej Európe a SKD na čele s našimi vedúcimi začalo vyvíjať protifašistickú činnosť. Vtedy sa všetok slovenský národ vzbúril do Povstania, a my piati členovia SKD – Evžo Medek, Ivan Ďurička, Miro Schmidt, Edo Bulla a ja – sme sa rozhodli zapojiť do práce Slobodného slovenského vysielateľa v Banskej Bystrici.

Slovom a nie s puškou v ruke sme bojovali náš boj proti fašizmu.

Komu a čo sme vysielali, podrobne opísal Ondrej Laciak v útlej knižočke *Slobodný slovenský vysielateľ Banská Bystrica* a neskôr ja v spomienkach *S divadlom a bez divadla*.

Hovorili sme o tom, ako sa nám dobre pracovalo v Slobodnom vysielaní pre všetkých, ktorí už považovali za nevyhnutné povedať svoje „nie“ fašizmu, ale aj o tom, ako sme v strachu a s hrôzou prežívali obsadzovanie povstaleckých území, potlačenie Povstania a ukončenie vysielania. Prvého zo Slobodného vysielateľa Nemci zavreli a zahubili prof. Ladislava Sáru, ktorý v ňom prvý pretlmočil výraz odhodlania slovenského národa postaviť sa fašistickej zvoli.

Ale nebol to len profesor Sára zo Slobodného vysielateľa v Banskej Bystrici, ktorého nám nemeckí fašisti a naši gardisti zavreli, utýrali a umučili až k smrti. Veď ani v Martine gardistická mládež na čele s nemeckými fašistami nebola lepšia. Šiesteho decembra, na Mikuláša, prišli s týmito votrelcami prezlečení v uniformách Hlinkovej mládeže a Hlinkovej gardy dokonca kamaráti, priatelia a spolužiaci. V noci dovedli gestapákov do rodín a veru neprinesli mikulášske darčeky, ale odvedli do koncentrákov chlapcov, ktorí pracovali v Banskej Bystrici v Slobodnom vysielaní: Ivana Ďuričku, Mira Schmidta, Eda Bullu a aj Evžu Medeka, ktorý pracoval vo Frontovom divadle u majstra Bagara.

Vtedy mi Helenka Hlaváčová po Hanne Kováčikovej poslala odkaz: „Viera, dobre sa skry, lebo v noci zobrali

chlapcov. Silnický na HG vás má všetkých, ktorí ste boli v Slobodnom vysieláči, popísaných v kalendári.“ Teraz sa mi ani nechce veriť, že som nabrala toľko odvahy a hneď na druhý večer, len čo sa stmilo, zababúlená v šatke, išla som okolo meštianky zvedáva do knihkupectva k Helenke, ktorá v Ivanovi stratila milého.

Potom už v strachu čakajúc, kedy prídu po mňa, nespala som celé noci, len zo staničného sestrinho bytu na poschodí, kde som sa skrývala, oblokom som vyzerala všetky nákladné, dobytčie, ba aj pullmannove vozne, ktoré odchádzali smerom do Vrútok. Bolo ich dosť. Už som veru prestala chodiť dolu s horúcim čajom a s chlebom natretým masťou či lekvárom, ako som dovtedy chodila k vlakom, v ktorých odvážali Slovákov. Keby sme sa vtedy dozvedeli, kam odviekli našich chlapcov, boli by sme iste dačo urobili. Veď Helenka sa poznala v Martine s každým – vtedy do knihkupectva chodili všetci dôležití ľudia (malieri, divadelníci, vedúci rôznych ustanovizní, matičiari). Kúpovali nielen knihy a obrazy, ale viedli aj dlhé debaty a vzájomne sa informovali.

Helenka pátrala a vypytovala sa a veru po dlhšom čase sme sa dozvedeli tú najhoršiu správu – že chlapcov odviekli do koncentráku v Nemecku. Smútiac a teši ac jedna druhú prežili sme veľmi krutú zimu. Po ťažkých bojoch sovietskej a československej armády, po nekonečnom stradaní dočkali sme sa oslobodenia Martina a víťazstva nad fašizmom. No horšie bolo, že s ním prišlo aj trpké a žiaľne oznámenie, že Edo Bulla a Ivan Ďurička už nežijú. Svoj mladý život dožili v koncentráku. Ale že nádej umiera posledná, stále sme tejto správe neverili. To nemôže byť pravda! Veď ešte sa všetci nepovracali! Vrátil sa len Evžo Medek a Hankin

oeko, Ondrej Kováčik. Keď sa však vrátil aj Miro Schmidt a potvrdil nám túto zľú, zdrvujúcu správu, museli sme uveriť.

„Áno – jedno ráno pozerám na drevenú pričnú, kde Edo s Ivanom spávali a ich tam nebolo. Pýtal som sa, hľadal, nikde som ich nenašiel, ani mi nikto nevedel povedať, kedy ich odviekli.“ Nuž toto nám povedal Miro. Obaja boli fyzicky slabí a chorí, hladní a vysilení. Moji zlatí, tak vy ste sa víťazstva nedočkali a umreli ste ďaleko v cudzine, pochovaní v bezmennom hrobe, na neznámom mieste. Miro sám nevyzeral dobre – jeho dosť mohutná postava sa zmenila na chudú, bol bledý a žalúdok mu krvácal. Dlho sa liečil a zotavoval, no po čase prevzal po Ivanovi Ďuričkovi funkciu tajomníka v SKD. Miro ešte žije v Prahe a tiež iste spomína ako aj ja veľmi často, preto vás prosím, milí čitatelia, ktorí ste ich poznali, venujte im aj vy aspoň krátku a tichú spomienku.

Myslím, že všetci títo chlapci si zaslužia, aby som ich pripomenula tak, ako som ich poznala. Som si istá, že moje spomienky vypovedajú o mládeži (nik nemal viac ako dvadsaťdva rokov), ktorá mala vyprofilovaný vlastný názor, bola citovo vyspelá, odborne a umelecky schopná a charakterná.

IVAN ĎURIČKA

Bol to vysoký mladík, študoval umeleckú priemyslovku vo Viedni, ale po roku kvôli vojnovým udalostiam prišiel domov a nastúpil miesto v Horáčkovom knihkupectve v Martine. Bol v tejto práci veľmi šikovný, oplýval nápadmi, prezieravo ohodnocoval nové knihy a mal nos na „trháky“, čo sa odrazilo v tržbe. Jeho bratislavský šéf to aj náležite vedel oceniť.

Pre Slovenský spevokol predával spolu s Helenkou Hlaváčovou v knihku-

pectve vstupenky a hľadisko bývalo aj ich zásluhou vypredané. S Helenkou boli už vtedy vzornými predstaviteľmi ochotníckeho divadla, pripravení vypo-môcť čímkol'vek a kedykoľvek. Neskoršie predávali aj „tehličky“ na nový ochotnícky dom, ktorý sa mal stavať. Aj v tom boli úspešní. Ochotnícky dom sa síce nepostavil, ale utržený zisk sa vliat do novovznikajúceho Slovenského komorného divadla v Martine. Aj v spevokole a neskôr aj v divadle vypo-máhali ako herci.

Ivan v Spevokole vytvoril postavu v-sneného letca Michela v Pugetových Šťastných chvíľach. František Kudláč vtedy obsadil do hry len mladých her-cov. Ivan sa mu výškou výborne hodil do postavy neskutočného krásneho let-ca, ktorý sa snívajúcim deťom naozaj zjavil – s červeným šalom a v dlhom ko-ženom kabáte. Aj obecenstvo zhiklo, keď sa v tejto postave a v tomto kostý-me objavil na scéne. Treba povedať, že aj pre nás kolegov bol Ivan v tejto po-stave krásnym zjavením.

Charakter Aňučkina v Gogoľovej Ženbe výborne vystihol a mal s ňou ús-pech u obecenstva. Hral ešte Dona Ma-tiasa v Hugovom Hernani a robotníka v Anne Christie. Tieto postavy a skúse-nosti ho tak spojili s divadlom, že hra-vo vykonával funkciu tajomníka SKD.

Keď nás Ján Marták po vypuknutí SNP vyzval, aby sme si každý našli svo-je miesto, piati herci zo Slovenského komorného divadla sa uplatnili v Slo-bodnom vysielaní v Banskej Bystrici, medzi nimi aj Ivan Ďurička – ako re-daktor v Zpravodajskej agentúre Slo-venska (ZAS). Po potlačení SNP sa cez hory dostal spolu s Edom Bullom a Mi-rom Schmidtom do Martina a tam sa zrejme cítili až priveľmi ako doma a voľ-ne chodili po meste. Ukázalo sa, že Banská Bystrica nie je až tak ďaleko od Martina, že informácie o činnosti Slo-

Budova, v ktorej sídlil Slobodný sloven-ský vysieláč

bodného vysieláča boli takmer vše-obecne známe a že ani bývalé kamarát-stva nie sú ochranou pred udaním a chlapcov zatvorili.

EDUARD BULLA

Edko bol mladý, svedomitý pracovník Berného úradu v Martine. Ako šťastne ho vybral v roku 1944 Fero Kudláč do hry C. A. Pugeta Šťastné chvíle a Belo Gallo v roku 1943 v Gogoľovej Ženbe za Podkolesina! V Pugetovej veselohre hral postavu večného hladoša Bernarda a Podkolesin bol tiež výrazne komická postava, čo vynikalo najmä preto, lebo ju stvárnil v partnerstve s postavou, ktorú hral najlepší vtedajší komik na Slovensku – Evžo Medek. Keď spoločne vyšli na javisko, obecenstvo jasalo smiechom a burcovalo potleskom. Boli nesmierne vtipní, vynaliezaví a obaja veľmi pracovití. Bullova mimika a celý jeho zjav ho predurčovali na stvárnenie

takýchto komických postáv a miestami sa vyrovnával Medekovi, najmä vďaka kongeniálnej súhre s ním. Celkove odohral v Slovenskom spevokole dosť predstavení. Nečudo, že keď jeho spoluhráč odišiel do Povstania – do Frontového divadla, aj on si našiel miesto s Ďuričkom a Schmidtom v Slobodnom vysielaci. Tam sme sa ako dobrí priatelia denno-denne stretali, nosili zo ZAS-u najnovšie správy, radili sa, spoločne sa stravovali, smiali a tešili, bolo nám dobre. Ja som na poschodí účinkovala ako herečka, recitátorka a hlásateľka programov, ktoré mohli počúvať naši vojaci, povstalci a poslucháči vôbec.

Nebyť toho, že svoj mladý život skončil Edko Bulla – tento talentovaný herec – vo fašistickom koncentráku, istotne by bol dostal po oslobodení miesto v Slovenskom komornom divadle. Jeho milujúce obecenstvo ho však už nikdy na javisku nevidelo. Koľko ešte mohol rozdať šťastia a koľko veselých chvíľ mohlo s ním obecenstvo prežiť!

EVGEN MEDEK

Evžo na nás nemohol zabudnúť, ani keď sám bol zaujatý svojou prácou vo Frontovom divadle a keď mohol, vždy nás v rozhlase navštívil. Medek bol nielen vynikajúcim komikom, ale rovnako presvedčivo a kvalitne zahrál tragéda. Preto sa veľmi hodil majstrovi Bagarovi do jeho zámerov a koncepcie Frontového divadla. Chodil pred zhromaždené roty vojakov, vzal si svoju paličku a cylinder (na spôsob známeho Charlieho Chaplina) a dve hodiny dokázal rozosmievať svojimi vtipmi obecenstvo. Tí vojaci to potrebovali – často po predstavení boli odvelení do frontových línií. Pri Medekovi na to určite aspoň na chvíľu zabudli.

Vo Frontovom divadle boli jeho novými kolegami ďalší vynikajúci herci, ako

Fero Zvarík z Bratislavy alebo Andrej Vandlík z Prešova.

Eugen Medek predtým pracoval v Považskej Bystrici a ako dobrý ochotník dochádzal na Divadelné závody do Martina. Vtedy si ho vybrali za zamestnanca do ÚSOD-u a popri tejto zamestnaneckej činnosti dostával významné úlohy v divadelných hrách v Slovenskom spevokole (Gogolova *Ženba*, Barčova *Matka*, Zvonov *Tanec nad plačom*, Sofoklova *Antigona*, Stodolova *Marína Havranová*, Hugov *Hernani*, Barč-Ivanov *Mastný hrniec*, Arnoldov a Baschov *Odvážny plavec*). Po vzniku martinského SKD sa Medek stal jedným zo štyroch zakladajúcich profesionálnych hercov. Vytvoril tu opäť množstvo nezabudnuteľných postáv, do ktorých pretavil svoje tvorivé herectvo. Tento herecký rozmach však zastavila vojna a koncentrák. Medek sa z neho vrátil, dokonca medzi prvými, a hoci s podlomeným zdravím, hneď sa pýtal, prečo sa ešte nehrá divadlo. Keď sa vrátil aj Ján Marták, divadlo pokračovalo, a to napriek odchodu viacerých členov. Medek si v ňom však zahrál už len necelý rok. Nebol to už ten známy Medek, lebo koncentrák ho poznačil a jeho srdce bolo zranené a choré. Po roku mu prestalo biť natrvalo.

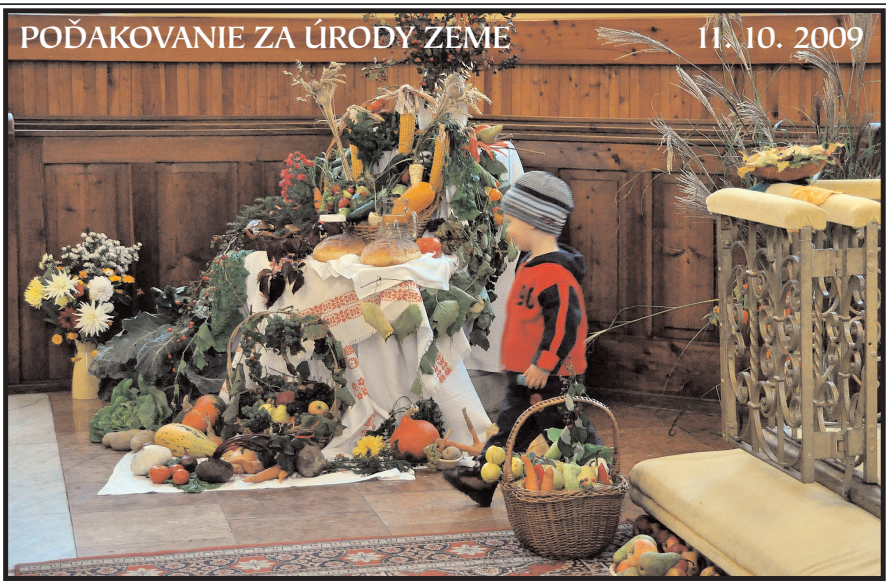
Medek je pochovaný ako jediný zo spomínaných chlapcov vo vlastnom hrobe – na Národnom cintorine v Martine. Aj moji rodičia tam odpočívajú a na sviatok Pamiatky zosnulých nikdy naňho nezabudnem a položím mu na hrob malú kytičku za všetkých, ktorí si ho vážili a ešte si ho pamätajú.

Tento príspevok v Martinskom evanjeliku je takou malou kytičkou aj pre tých, ktorí svoj hrob nemajú a tiež si zasluhujú za svoj život naše uznanie a pripamätanie si ich tragických osudov.

Blahoslavený, koho si vyvolíš a pustiš ho do svojej blízkosti, aby prebýval na Tvojich nádvorciach. Nasýtíme sa požehnaním Tvojho domu, svätosťou Tvojho chrámu. Úžasnými skutkami v spravodlivosti nám odpovedáš, ó Bože našej spásy, Ty nádej všetkých končín zeme i ďalekých ostrovov, Ty, ktorý pevne staviaš vrchy svojou silou, opásaný mocou: Ty, ktorý tíšiš hukot morí, takže sa boja obyvatelia končín Tvojich znamení. Ty dávaš plesť tam, kde svitá ráno, kde sa zmráka večer. Navštevuješ zem a napájaš ju, hojne ju obohacuješ. Potok Boží plný vody; pripravuješ im obilie. Vskutku takto ju pripravuješ: jej brázdy zvlažuješ, jej hrudy zarovnávaš, dažďom obmäkčuješ, jej porast požehnávaš. Dobrotou svojou korunuješ rok, šlapaje Tvoje vlnú tukom; pastviská púšte vlnú, kopce sa opasujú jasotom. Lúky sa priodievajú stádami a doliny sa pokrývajú obilím; výtškajú a prespevujú.

Ž 65, 5-14

V žiadnom hyper, super a neviem ešte v akom „markete“ nebolo možné nájsť takú pestrú a úžasnú zbierku a ponuku najväčších dobrôt, aké boli vystavené od soboty 10. októbra v našom chráme. Vďaka Božiemu požehnaniu zemi a rukám človeka sme boli obdarovaní bohatými priehrstami najrôznejších plodov, kvetov, nádherné aranžovaných košov, voňavými chlebíkmi... Znova nás zblížila práca, jej výsledky, obdivuhodná húževnatosť vydaná v jarných i letných dňoch, láska k pôde, obdiv k jej schopnosti premeniť drobné semienka len tak, „za pár chvíľ“ na veľdielo úrody. S pokorou Božích detí znova sme sa sklonili pred týmito darmi a pred ochotou našich vďačných a prajných sestier a bratov rozdať zo svojho svojim bližným... Úprimne ďakujeme!

(zb)

V marci 2010 uplynie od čias Žilinskej synody 400 rokov
Prípravné porady na zvolanie prvej krajinskej synody a činnosť Petra Révaia

Peter Révai, Eliáš Láni a Žilinská synoda

Za najvýznamnejších predstaviteľov Žilinskej synody sú právom považovaní Eliáš Láni, bytčiansky evanjelický farár a senior – „otec slovenských evanjelikov“, spolu so zvoláateľom Žilinskej synody, palatinom uhorského kráľovstva, Jurajom Thurzom, dedičným županom Oravy. K významným predstaviteľom uhorskej šľachty, ktorí na pozvanie Juraja Turzu prišli 28. marca 1610 do Žiliny, aby podporili zrod zjednotenej evanjelickej a. v. cirkvi, patrí i Peter Révai (Peter z Revy), turčiansky dedičný župan, „majster kúrie a radca Jasnosti kráľovskej, strážca uhorskej svätej koruny“, poverený aj ďalšími významnými funkciami na uhorskom kráľovskom dvore, v neposlednom rade významný vedec – historik kráľovskej koruny, monarchie a osobitne Slovanov v Uhorsku. Považuje sa za zakladateľa slovenskej historiografie.

Peter Révai podpísal a osobnou pečatou „stvrdil“ Zákony Žilinskej synody hneď po Jurajovi Thurzovi – ako druhý v poradí; naznačujú to nielen tlačou publikované edície Zákonov, ale očividne o tom vypovedá v roku 2008 identifikovaný autentický latinský rukopis Zákonov, objavený v Slovenskej národnej knižnici v Martine.

Popredná pozícia Petra Révaia medzi signatármi Žilinskej synody svedčí o tom, že patril k jej najvýznamnejším – najvplyvnejším účastníkom. Ťažšie sa však hľadá odpoveď na otázku, prečo sa tak stalo a z akých dôvodov by sa mala účasť Petra Révaia v súvislosti so Žilinskou synodou spomínať ako významná, a preto aj v súčasnosti pamätihodná.

Odpoveď na takto položenú otázku treba hľadať v krokoch, ktoré konalo turčianske evanjelické bratstvo – zaistené práve župa-

nom – strážcom uhorskej koruny Petrom Révaiom viac ako dva roky pred Žilinskou synodou, v čase, v ktorom v Turci ešte ako turčiansky senior a mošovský farár pôsobil Eliáš Láni, budúci „architekt“ Žilinskej synody.

Bol to práve Eliáš Láni, ktorý na 18. marca 1608 zvolal do Turčianskeho Svätého Martina kongregáciu turčianskeho bratstva, na ktorej predniesol „zjednocujúcu“ reč: vyzval turčianske bratstvo, aby k Augsburskému vierovyznaniu podľa príkladu nemeckých evanjelikov pridalo aj ďalší dokument evanjelickej vierouky – Knihu svornosti, ktorej prijatie by podľa Lániho umožnilo jednoznačnejšie vyjadriť luthersko-protestantskú vieroučnú identitu uhorských – prevažne slovenských evanjelikov, a na tomto základe nadväzne i žiaducu integráciu evanjelických cirkevných štruktúr v Uhorsku. Láni svoju turčianskosvätomartinskú reč nadpsal príznačne: *Dôvody, ktoré si vyžadujú, aby bolo prijaté a podpísom schválené nielen Augsburské vierovyznanie, ale tiež Liber Concordiae a ktoré predniesol 18. marca 1608 na kongregačnom zhromaždení v Martine Eliáš Láni.*

Lániho reč o potrebe prijať Knihu svornosti v slovenských prameňoch, ktoré sa týkali Žilinskej synody, celé stáročia chýbala. Až začiatkom 20. storočia ju objavil maďarský cirkevný historik J. Zoványi, ktorý jej latinské znenie publikoval v periodiku *Egyháztörtelem Adattár III.* Tam ju po štvrtstoročí objavil renomovaný bádateľ, profesor Ján Kvačala, ktorý o jej obsahu a význame uverejnil pozoruhodnú štúdiu v časopise *Viera a veda* (1930). O Lániho reči prednášal v tom istom roku na konferencii evanjelického kňazstva v Kremnici a neskôr jej venoval

významnú pasáž v monografii Dejiny reformácie na Slovensku (1935). Samotnú reč však v slovenskom preklade nepublikoval. No jedinečnou analýzou podčiarkol jej mimoriadny historický význam, najmä jej dôraz, ktorý kládol na jednotu vo vieroučných otázkach. V tejto súvislosti Kvačala zdôraznil: *K vnútornej jednote vtedy bola ale potrebná, bo chýbala, predovšetkým zásadná jednota: v hlavných otázkach viery. Súčasne naznačil dynamický vzťah nedoriešených vieroučných otázok k vízii „integračnej synody evanjelikov“, ktorá sa dostala na program dňa práve v roku 1608 v súvislosti s očakávaným prijatím snemových článkov o slobode a rovnosti náboženských vyznaní v Uhorsku, a to na jesennom zasadnutí uhorského snemu v Prešporku: Ako prípravu k nastávajúcim veľkým prácam treba – píše Kvačala – ...pochopiť predmet kongregácie turčianskej z 18. marca 1608. roku. K predmetu tomu Eliáš Láni povedal pre nasledujúce roky, myslím až podnes, teda historickú reč, ktorú je čas urobiť v našej cirkvi, a nielen v nej známo: ona nám vysvetľuje beh nasledujúcich vážnych dejov.*

Augsburské vyznanie spoločne s Knihou svornosti umožnili jasne formulovať, aké malo byť vierovyznanie evanjelikov, a zaujať i stanoviská k vieroučným princípom rímskokatolíckej a kalvínskej cirkvi či ďalším kresťanským formáciám Lániho doby. O to, že sa stali základom vierouky evanjelickej a. v. cirkvi v Uhorsku, sa zaslúžil Eliáš Láni, ktorý svoje vieroučné stanoviská v turčianskom bratstve koordinoval s „dobrým, zbožným a pravoverným“ mužom, zaslúžilým o celé turčianske kontubernium. Podľa Kvačalu Láni s najväčšou pravdepodobnosťou takto charakterizoval turčianskeho župana – strážcu uhorskej koruny Petra Ré-

vaia, keď o ňom vo svojej martinskej reči doslova uviedol: *Samotnú Knihu svornosti mať a schváliť je potrebné i z toho dôvodu, lebo to žiada od nás dobrá, zbožná, pravoverná a o celé kontubernium mimoriadne zaslúžilá vrchnosť, ktorej tiež prináleží povinnosť postarať sa o to, aby bol zachovaný mier a pokoj cirkvi a škôl, sláva božskej priazne, aby sa presadzovala pravda a aby sa preniesla i na potomkov.*

Peter Révai sa o Žilinskú synodu zaslúžil aj ako riadne zvolený predseda poslednej prípravnej porady pred Žilinskou synodou, ktorá sa konala v Sučanoch 7. 8. 1609. Možno predpokladať, že sa zúčastnil i na prípravných poradách – konventoch, ktoré „révaiovskú“ záverečnú prípravnú poradu v Sučanoch predchádzali. Uskutočnili sa v Žiline (23. 10. 1608), v Považskej Bystrici (6. 5. 1609) a opäť v Žiline (15. 7. 1609). Túto druhú žilinskú prípravnú poradu niektorí autori považujú za riadne zvolanú, ale neúspešnú synodu. Podľa nedoložených prameňov sa dve prípravné porady Žilinskej synody uskutočnili aj v Mošovciach.

Podľa Jána Kvačalu Eliáš Láni na Žilinskej synode – z hľadiska evanjelickej vierouky – v marci roku 1610 len „zopakoval, čo v Martine pred dvoma rokmi“ – rozumejme 18. 3. 1608 – „bol predniesol a našiel súhlas“. Slovom: čo Lániho a Révaiov Turčiansky Svätý Martin na úrovni turčianskeho bratstva „predvídavo inšpiroval a požadoval“, Lániho a Turzova Žilinská synoda dokončila – „akceptovala a deklarovala“, a to s nadväznými synodami na celouhorskej úrovni: medzi slovenskými evanjelikmi, ktorí sa zaslúžili o zrod evanjelickej cirkvi v Uhorsku, zviazal lutherský smer, založený na Symbolických knihách.

MILOŠ KOVAČKA

Text reči Eliáša Lániho v slovenskom preklade slovenskej historickej verejnosti predstavil Miloš Kovačka v júni 2007 na vedeckej konferencii o historickom sipse Turčianskej stolice Memorialis. Publikovaný je v štúdií Miloša Kovačku v zborníku Memorialis – historický spis slovenských stolíc (Martin, 2008). S uvedenou štúdiou sa možno zoznámiť aj v elektronickej forme na webovej stránke v priečinku Žilinská synoda.

JÁN KALVÍN – ŽIVOT A DIELO

ANDREA KOREČKOVÁ

Rok 2009 je 500. výročím narodenia Jána Kalvína, francúzskeho reformátora, ktorý zohral dôležitú úlohu pri utváraní protestantskej teológie v Strasbourgu a v Ženeve. „Žiadny človek v dejinách cirkvi nebol viac obdivovaný a zosmiešňovaný, milovaný a nenávidený, zehnaný a preklinaný“ ako Kalvín (Harkness, G. *John Calvin: The man and his Ethics*, 1958).

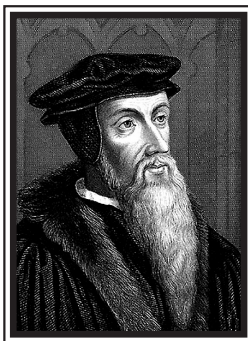
V nasledujúcich riadkoch sa v krátkosti pozrieme na životopisné dáta, priblížime niektoré menej známe výroky a naznačíme prínos tohto humanistického učenca.

1. ŽIVOTOPISNÉ DÁTA

Kalvín sa narodil 10. júla 1509 v Noyone v hlboko veriacej rímskokatolíckej rodine, 25 rokov po Lutherovi a Zwinglim. Otec Gérard bol úspešným a horlivým cirkevným úradníkom, právnikom a radcom svetskej a duchovnej vrchnosti. O Kalvínovej matke Jeanne sa traduje, že bola oslnivou krásavicou a zbožnou ženou. Pochádzala z meštianskeho domu, ktorý bol oddaný katolíckej cirkvi. Svojmu manželovi porodila päť synov a dve dcéry. Zomrela na morovú epidémiu, keď mal Kalvín šesť rokov, v roku 1515.

Po smrti matky sa Kalvín dostal do šľachtickej rodiny de Mommor, kde získal nielen svoje prvé vzdelanie, ale aj ušľachtilé spôsoby a návyky, ktorými sa odlišoval od Luthera a Zwingliho. Ako štrnásťročný, v roku 1523, odišiel študovať do Paríža na slávne parížske kolégiá (Collège de la Marche, Collège de la Montaigu), kde sa venoval tzv. siedmim slobodným umeniam – gramatike, rétorike, logike, aritmetike, geometrii, astronómii a hudbe. Podľa dobových prameňov tu prepadol nadšeniu reformovať priateľov a za svoju kritiku bol označovaný ako „usvedčujúci prípad“. V tomto období sa naďalej správa ako verný syn katolíckej cirkvi aj napriek tomu, že po Paríži v tej dobe už kolujú myšlienky reformátorov.

O Kalvínom otcovi sa traduje, že nebol natoľko zbožným človekom, ako bol všímavým pozorovateľom ľudí a vecí. Preto sa rozhodol, že syna Jána pošle študovať právo namiesto teológie, veď „právo je istejšou cestou k bohatým a rešpektovaným“ (Opera, XXI, 121). Preto v ro-

ku 1528 Kalvín odchádza študovať právo do Orleans, kde okrem právnych vied prejavil záujem o biblické štúdium a osvojil si znalosti gréčtiny a hebrejčiny.

Bol známy tvrdou disciplínou, ktorá mu podkopala zdravie do konca života. Mal vo zvyku málo jesť a veľa študovať. Táto kombinácia bola príčinou jeho popudlivého správania. V roku 1531 mu zomiera otec a spolu s tým sa zároveň uvoľňuje cesta k štúdiu náboženstva, k čomu Kalvín viac

inklinoval. Napriek tomu o rok neskôr skončil právo a získal humanistické vzdelanie.

Nie je známe, kedy sa z katolícky zmýšľajúceho Kalvína stal protestant. V úvode ku Knihe žalov priznáva, že táto konverzia (*subita conversio*) nastala, ale neuvádza žiadny dátum. Mohla to byť jednorazová záležitosť, alebo dlhšie trvajúci proces. Čas nie je dôležitý. Dôležité sú zmeny, ktoré touto konverziou nastali.

V roku 1534 sa Kalvín vydal na cesty. Žil a pracoval na viacerých miestach mimo Francúzska. V Bazileji študoval Bibliu, práce Martina Luthera, Filipa Melanchtona, Martina Bucera a písal svoju slávnu Inštitúciu, ktorá vyšla v roku 1536 a následne ešte 25-krát – vždy v rozšírenejšom a prepracovanom vydaní. Do konca 16. storočia bola vydaná viac než 50-krát v rôznych jazykoch.

V roku 1535 pozval ženevský reformátor Farel Kalvína, aby mu pomohol šíriť reformačné učenie. Kalvín toto pozvanie prijal a začal pôsobiť ako učiteľ, kazateľ. Traduje sa, že počas pobytu v Ženeve kázal viac ako dvetisíckrát: dvakrát v nedeľu a trikrát počas týždňa. Jeho kázne

trvali viac než hodinu a pritom údajne nepoužíval žiadne poznámky. Na jeho prednášky chodili utečenci a prenasledovaní z Holandska, Anglicka, Talianska, zo Španielska a z Francúzska, ktorým sa Ženeva stala útočiskom, ako aj tisíce študentov, ktorí ďalej šíрили Kalvínovo učenie po celej Európe.

Kalvín zomrel v roku 1564 ako vplyvná, ale nanajvýš pokorná osoba. Svoj vplyv si uvedomoval, preto si na smrteľnej posteli prial byť pochovaný v neoznačenom hrobe, aby sa z jeho hrobu nestalo pútnické miesto. Svoj „pomník“ videl v odkaze svojho učenia. Zachováva nám odkaz, ku ktorému sa hlásia reformované cirkvi po celom svete: „ecclesia reformata semper reformanda“ (reformovaná cirkev je potrebné vždy reformovať).

2. VÝZNAM KALVÍNOVHO ODKAZU

Kalvinizmus sa v západnej Európe šíril hlavne medzi mestským obyvateľstvom, remeselníkmi a vzdelanými vrstvami. Táto stredná vrstva sa stala nositeľkou pokroku novej doby. Modernizácia sa prejavila vo viacerých oblastiach: demokracia, kapitalizmus, umenie a veda. Vplyvom Kalvína a iných reformátorov sa v mestských inštitúciách, kde prevládalo kolektívne rozhodovanie, začala uplatňovať novodobá demokracia. Omnoho dôležitejším ako autorita jedinca sa stalo spoločné rozhodovanie, presbyterium, ktoré riešilo záležitosti cirkevného zboru.

Kapitalizmus bol v stredoveku známy, ale bol považovaný za nemorálny a protibožský. Kalvín prispel k rozvoju kapitalizmu tým, že zdôrazňoval tzv. svetský asketizmus. Vyplýval z presvedčenia, že jedine Bohu patrí česť a sláva. Uctievanie čohokoľvek na tomto svete je modloslužba. Kresťan si má uvedomovať, že existuje niečo lepšie, dokonalejšie než tento svet. Je ním kráľovstvo Božie. Preto aj kalvínsky životný štýl bol veľmi strohý a skromný. Reformovaní nemali motiváciu veľa maňať. Tak sa ich prostriedky hromadili a mohli ďalej investovať. Tým sa rozmnožoval ich kapitál.

Na druhej strane treba zdôrazniť, že súčasťou reformovaného životného štýlu bol aj veľký dôraz na charitu či službu lásky a pomoci iným. To vysvetľuje, prečo reformovaní tak hojne a štedro podporovali nemocnice a rôzne sociálne formy pomoci, ako aj vzdelávacie inštitúcie.

Čo sa týka kultúry, kalvinizmus prispel k roz-

voju národných jazykov, pretože sa usiloval, aby každý mohol počuť slovo Božie v rodnom jazyku. A posledný prínos vychádzajúci z Kalvínovho učenia o zákaze zobrazovania Boha a vytvárania modelov podľa druhého prikázania podporil nový druh umenia. To nezobrazovalo Boha, ale bežné výjavy zo života a rôzne podoby stvoreného sveta. Zvlášť holandskí umelci začali raziť nový štýl maľovania krajíniek, zátiší či podôb domáceho života.

3. KALVÍN A LUTHER

Kalvín sa s Lutherom nikdy nestretol. Považoval ho však za „prvotínu medzi Kristovými služobníkmi“ a za svojho učiteľa. Prijal jeho učenie o ospravedlnení *sola gratia* (jedine z milosti), spasení jedine vierou z milosti. No úplne inak zdôrazňoval posvätenie ako Luther, ktorý učil, že človek sa proti Bohu vzpiera svojím rozumom a vôľou, a preto nemôže naplniť Boží zákon. Jedine Kristus mu pomáha slúžiť v láske Bohu a bližnému. Všetky naše skutky sú podľa Luthe- ra pred Bohom ľubýtočné, na druhej strane viera bez skutkov lásky je mŕtva.

Kalvín na rozdiel od Luthe- ra zdôrazňoval posvätenie života. Je to druhý dar Kristovej milosti vedľa ospravedlnenia. Nový život kresťana rastie iba z pokánia. Kresťan sa má snažiť o sebapopínanie a osvedčovanie nového života, ktorý sa má prejavíť v rodine, spoločnosti, v štáte a cirkvi. Duch Boží je pomocníkom na ceste posväcovania, vedie človeka k nasledovaniu Ježiša Krista a k plneniu Božích prikázanií. Týmto spôsobom vzdáva človek Bohu česť a chválu.

4. ZÁVER

V krátkosti sme načrtli obraz jednej z významných postáv 16. storočia a hlavne protestantizmu. Treba poznamenať, že Kalvín tak ako aj iné osobnosti bol iba človekom. Urobil mnoho významného, no v mnohom sa prejavil ako človek hriešny, navyše ovplyvnený svojou dobou.

Na záver si pripomeňme jeho výrok, ktorý nás pozýva k zamysleniu nad nami samými: „Nie sme sami svoji, Boží sme... Nie sme sami svoji: teda nie náš um, rozum, vôľa má panovať v našich úmysloch, zámeroch či plánoch, ako aj skutkoch... Nie sme sami svoji: teda nakoľko je to len možné, zabudnime na seba samých, ako aj na to všetko, čo je naše... a pozeraťme na Krista.“